

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 mars 2005

PROJET DE LOI

**tendant à privilégier l'hébergement égalitaire
de l'enfant dont les parents sont séparés et
réglementant l'exécution forcée en matière
d'hébergement d'enfant**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet	20
4. Avis du Conseil d'État	23
5. Projet de loi	27
6. Annexe	31

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 maart 2005

WETSONTWERP

**tot het bevoorrechten van een gelijkmatig
verdeelde huisvesting van het kind van wie
de ouders gescheiden zijn en tot regeling
van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake
huisvesting van het kind**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp	20
4. Advies van de Raad van State	23
5. Wetsontwerp	27
6. Bijlage	31

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 17 mars 2005.

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 24 mars 2005.

De Regering heeft dit wetsontwerp op 17 maart 2005 ingediend.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 24 maart 2005 door de Kamer ontvangen.

cdH:	Centre démocrate Humaniste
CD&V:	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN:	Front National
MR:	Mouvement Réformateur
N-VA:	Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS:	Parti socialiste
sp.a - spirit:	Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
Vlaams Belang:	Vlaams Belang
VLD:	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 51 0000/000:	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkorting en bij de nummering van de publicaties:

DOC 51 0000/000:	Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

*Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.laChambre.be*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail: publicaties@deKamer.be*

RÉSUMÉ

Le présent projet vise à instaurer l'hébergement égalitaire entre les parents comme modèle législatif qui s'appliquerait à défaut de contre-indication concrète. Les objectifs principaux sont de limiter l'imprévisibilité actuelle des litiges, source de procès, eu égard à l'absence totale de modèle, et l'égalité entre les parents. Si nul ne prétend que l'hébergement égalitaire serait la panacée, il n'existe pas de contre-indication a priori et la question est controversée au sein du monde des experts. On observe toutefois que de nombreuses objections à la généralisation du modèle sont en réalité dirigées contre la pratique actuelle qui tend à conférer au parent non-gardien (le plus souvent le père) un hébergement secondaire élargi. Le juge conservera cependant un pouvoir d'appréciation important lui permettant de s'écarter du modèle selon les cas.

Il est proposé de moderniser la procédure en matière d'hébergement d'enfant. Il est souligné que le juge peut recourir à des mesures provisoires qui devront être revues après un certain temps. On institue également devant le tribunal de la jeunesse le mécanisme de la saisine permanente qui n'est actuellement applicable que dans le cadre de la procédure de référé pendant l'instance en divorce.

Le présent projet de loi vise également à réglementer de manière proportionnée la reprise forcée d'enfant, qui pourra avoir lieu sous contrôle judiciaire. Il est important de légiférer afin de réglementer celle-ci qui doit permettre l'exécution concrète des décisions de justice en la matière tout en préservant l'intérêt de l'enfant.

Enfin il est suggéré, pour rendre plus efficace l'astreinte en matière d'obligation de présentation des enfants que les sommes dues à ce titre permettent une saisie de l'intégralité de la rémunération comme c'est le cas actuellement en matière de pension alimentaire.

SAMENVATTING

Dit ontwerp van wet strekt tot invoering van de gelijkmatig verdeelde huisvesting tussen de ouders als wetgevend model dat bij gebrek aan een concrete contra-indicatie van toepassing zou zijn. Dit voorontwerp is voornamelijk gericht op de beperking van de huidige onvoorspelbaarheid van de geschillen die, gelet op het volledige gebrek aan enig model immers aanleiding geeft tot veel rechtszaken, evenals op de gelijkheid tussen ouders. Hoewel niemand beweert dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting het wondermiddel is, bestaat er a priori geen contra-indicatie. De aangelegenheid is omstreden in kringen van deskundigen. Er wordt evenwel vastgesteld dat heel wat bezwaren tegen de veralgemening van het model in werkelijkheid gericht zijn tegen de huidige werkwijze op grond waarvan aan de ouder die het gezag niet heeft (meestal de vader) een verruimd secundair recht van huisvesting wordt toegekend. De rechter behoudt niettemin een grote beoordelingsbevoegdheid waardoor hij naargelang het geval, van het model kan afwijken.

Er wordt voorgesteld de procedure inzake de huisvesting van het kind te moderniseren. Er wordt onderstreept dat de rechter een beroep kan doen op voorlopige maatregelen die na een bepaalde tijd moeten worden herzien. Ook het mechanisme van de voortdurende aanhangigmaking voor de jeugdrechtbank wordt ingevoerd. Dit mechanisme is thans alleen toepasbaar in het kader van de procedure in kort geding tijdens het echtscheidingsgeding.

Dit ontwerp van wet beoogt eveneens op evenredige wijze de gedwongen teruggave van het kind die onder gerechtelijke controle kan plaatsvinden, te regelen. Het is belangrijk wetgevend op te treden teneinde deze teruggave te regelen zodat de concrete tenuitvoerlegging van de gerechtelijke beslissingen terzake mogelijk wordt gemaakt, en het belang van het kind wordt gevrijwaard.

Om de dwangsom op het stuk van de verplichting om de kinderen aan te bieden doeltreffender te maken, wordt tot slot voorgesteld dat de daartoe verschuldigde bedragen tot het beslag van het volledige loon kunnen leiden, zoals dat thans reeds het geval is voor het onderhoudsgeld.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

a. Hébergement égalitaire

Dans l'état actuel de la loi, en cas de litige, l'hébergement de l'enfant est réglé par le juge, au cas par cas (C. civ., art. 374.) Jusqu'il y a une quinzaine d'années à peine, la solution la plus souvent appliquée était l'hébergement principal chez la mère avec un hébergement secondaire (droit de visite) pour le père (fréquemment: un week-end sur deux, parfois le mercredi et la moitié des vacances scolaires.) A présent, chacun admet que les deux parents doivent s'investir dans l'éducation de l'enfant. Ce principe, affirmé par la Convention de l'ONU de 1991 relative aux droits de l'enfant, a constitué le fondement de la loi du 13 avril 1995 consacrant l'autorité parentale conjointe.

De plus en plus de juges admettent le principe de l'hébergement égalitaire ou alterné¹. Ceci ne souffre pratiquement plus de discussions lorsque les deux parents sont d'accord (alors qu'il y a quelques années encore, certains tribunaux refusaient l'application de l'hébergement égalitaire même en cas d'accord.) En revanche, une jurisprudence importante considère que l'hébergement égalitaire n'est possible qu'en cas d'accord des deux parties au motif principal que cette solution ne peut fonctionner que lorsque les parents s'entendent un minimum à tout le moins sur les modalités d'hébergement.

Le système actuel et l'opinion qui vient d'être citée doivent être mis en balance avec, d'une part, le principe d'égalité (puisque à la limite c'est le parent le plus intransigeant qui obtient gain de cause) et, surtout, avec les effets négatifs induits de l'imprévisibilité des litiges. La technique du cas par cas rend aléatoire l'issue d'un procès ce qui a pour effet de multiplier les procédures judiciaires (chacun peut «tenter sa chance»). Au demeurant, la plupart des juges ont leur opinion sur la meilleure formule à adopter, même si la loi ne fixe aucune contrainte. En somme il existe «un modèle par juge». La technique

¹ On préfère l'expression hébergement égalitaire à celle d'hébergement alterné car en réalité lorsque les parents sont séparés, et que l'enfant se rend chez l'un puis l'autre, son hébergement est toujours alterné; l'hébergement égalitaire implique une relation de temps identique entre les deux parents.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

a. Gedeelde huisvesting

In de huidige stand van de wetgeving wordt de huisvesting van het kind bij een geschil geval per geval geregeld door de rechter (art. 374, B.W.). Tot nauwelijks een vijftiental jaar geleden bestond de meest toegepaste oplossing erin het kind in hoofdzaak bij de moeder te huisvesten, met een secundair recht van huisvesting (bezoekrecht) voor de vader (vaak: één weekend op twee, soms op woensdag en de helft van de schoolvakanties). Thans is iedereen het erover eens dat beide ouders zich voor de opvoeding van het kind moeten inzetten. Dit beginsel, dat verankerd is in het Verdrag van de Verenigde Naties van 1991 inzake de rechten van het kind, vormde de grondslag van de wet van 13 april 1995 betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag.

Steeds meer rechters stemmen in met het beginsel van de gedeelde of beurtelingsse huisvesting¹. Daarover bestaat praktisch geen onenigheid meer wanneer beide ouders ingestemd hebben (terwijl nog tot voor enkele jaren bepaalde rechtbanken de toepassing van de gelijkmatig verdeelde huisvesting zelfs in geval van overeenstemming, weigerden). Daarentegen is de gelijkmatig verdeelde huisvesting volgens heel wat rechtspraak alleen mogelijk wanneer beide partijen daarover overeenstemming hebben bereikt. De voornaamste motivering daarbij is dat deze oplossing alleen werkaam kan zijn wanneer de ouders het ten minste eens zijn over de wijze waarop het kind wordt gehuisvest.

De huidige regeling en de supra aangehaalde mening moeten worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (aangezien uiteindelijk de meest onverzettelijke ouder gelijk krijgt) en vooral aan de negatieve gevolgen van de *onvoorspelbaarheid* van de geschillen. De techniek om geval per geval te behandelen, zorgt ervoor dat de uitslag van een proces zeer onzeker is, wat dan weer tot gevolg heeft dat de gerechtelijke procedures zich opstapelen (iedereen kan «zijn kans wagen»). Afgezien daarvan hebben de meeste rechters hun eigen mening over de best toe te passen wijze, ook al legt de wet geen

¹ De voorkeur wordt gegeven aan de uitdrukking gelijkmatig verdeelde huisvesting boven beurtelingsse huisvesting, want wanneer ouders gescheiden zijn en het kind om beurten naar de ene en naar de andere ouder gaat, is zijn huisvesting in werkelijkheid beurtelings; de gelijkmatig verdeelde huisvesting houdt een gelijke tijdsverhouding in tussen beide ouders.

du cas par cas pourrait peut-être être maintenue si les tribunaux disposaient d'emblée de tous les renseignements nécessaires pour prendre une décision optimale. Dans la réalité, la plupart des décisions qui sont prises au début de la séparation le sont, vu l'urgence, en quelques dizaines de minutes. Le juge est alors contraint de trancher sur base d'éléments partiels (attestations, procès-verbaux de police relatant une scène isolée, comportement des parties à l'audience, etc.) Il statue souvent à titre provisionnel dans l'attente d'une mesure d'instruction (enquête sociale, expertise,...) mais la première décision a tendance à devenir définitive, sauf exception, car les renseignements ultérieurement recueillis sont fréquemment insuffisant pour remettre en cause la situation acquise au fil du temps (lorsqu'il reçoit les renseignements sollicités, le juge ne peut pas négliger le fait que l'enfant a vécu pendant des mois sur base de sa décision provisoire, et il sera soucieux de ne pas risquer de mettre en péril la stabilité ainsi retrouvée.) Bref, la première décision est souvent décisive, alors qu'elle est rendue dans l'urgence (référé, mesure avant dire droit, etc.)

Nul ne prétend que l'hébergement égalitaire serait la panacée. Il s'agit moins de favoriser cette formule que de limiter autant que faire se peut l'imprévisibilité des litiges source de procès. Il n'est en tous cas pas établi que cette formule serait contre indiquée *a priori*. Ce que les enfants souhaitent, le plus souvent, c'est que leurs parents restent ensemble. Lorsque la séparation est inéluctable, la meilleure formule est de favoriser l'entente entre les parents. Rien n'est plus destructeur pour l'enfant qu'un procès douloureux entre ses père et mère. Or, l'absence totale de prévisibilité rend l'issue du procès incertaine.

Les États généraux des familles ont, de manière presque unanime proposé l'instauration d'une norme générale et à tout le moins d'un modèle qui s'imposerait au juge à défaut d'autres éléments. Ce modèle ne pourrait être qu'égalitaire (on n'imagine pas que la loi précise que l'hébergement principal est nécessairement accordé à la mère) et donc préconiser un hébergement alterné ou à tout le moins une répartition égalitaire entre les parents (cette approche égalitaire rencontre le souci de nombreuses organisations féminines de favoriser un rééquilibrage des tâches dans l'éducation des enfants. Bien entendu, la loi ne s'applique qu'en cas de désaccord, et on ne

enkele verplichting op. Er bestaat kortom «per rechter een model». De techniek om geval per geval te behandelen, zou misschien kunnen worden behouden, indien de rechtbanken vanaf het begin al zouden beschikken over alle inlichtingen die nodig zijn om een optimale beslissing te kunnen nemen. In werkelijkheid worden de meeste beslissingen bij het begin van de scheiding, gelet op het spoedeisend karakter, in een paar tiental minuten genomen. De rechter is dan verplicht te beslissen op grond van gedeeltelijke elementen (attesten, processen-verbaal van de politie over een losstaand feit, houding van de partijen ter zitting, enz.). Hij doet vaak een voorlopige uitspraak, in afwachting van een onderzoeksmaatregel (maatschappelijk onderzoek, deskundigenonderzoek, ...), maar de eerste beslissing heeft, behoudens uitzonderingen, de neiging om definitief te worden. De inlichtingen die daarna worden ingewonnen zijn immers vaak onvoldoende om de situatie zoals die zich in de loop van de tijd ontwikkelde opnieuw in vraag te kunnen stellen (wanneer de rechter de gevraagde inlichtingen ontvangt, kan hij het gegeven niet negeren dat het kind gedurende maanden op grond van zijn voorlopige beslissing heeft geleefd en dan wil hij niet het risico lopen dat de aldus hervonden stabiliteit in het gedrang komt). Kortom, de eerste uitspraak is vaak beslissend, hoewel zij onder tijdsdruk werd genomen (kort geding, maatregel alvorens recht te doen, enz.).

Niemand beweert dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting het wondermiddel is. Het gaat niet zozeer erom dat aan deze wijze de voorkeur wordt gegeven, dan wel dat zoveel mogelijk de onvoorspelbaarheid wordt beperkt van de geschillen die aanleiding geven tot gerechtelijke procedures. Het staat in elk geval niet vast dat deze wijze *a priori* niet aanbevelenswaardig zou zijn. Meestal wensen de kinderen dat hun ouders samen blijven. Wanneer de scheiding onafwendbaar is, bestaat de beste wijze erin de verstandhouding tussen de ouders aan te moedigen. Voor een kind is niets zo verwoestend als een pijnlijk proces tussen zijn ouders. Bij gebrek aan enige voorspelbaarheid wordt de uitslag van het proces evenwel onzeker.

De Staten-Generaal van het Gezin hebben bijna unaniem voorgesteld om een algemene norm in te voeren, en op zijn minst een model dat aan de rechter zou worden opgelegd bij gebrek aan andere elementen. Dit model kan slechts gelijke behandeling beogen (men kan zich niet indenken dat de wet zou bepalen dat de hoofdzakelijke huisvesting noodzakelijkerwijs aan de moeder wordt toegewezen) en bijgevolg de gelijkmatig verdeelde huisvesting aanprijzen of op zijn minst een gelijkwaardige verdeling onder de ouders (deze benadering van gelijkwaardigheid komt tegemoet aan de bekommernis van talrijke vrouwenorganisaties om een hernieuwd even-

peut sérieusement envisager de décréter l'égalité au sein des couples, mais la généralisation du partage du temps devrait faire évoluer positivement la société dans cette direction.)

Le législateur doit donc proposer un modèle souple, qui favorisera les accords, puisque l'on ne pourra s'en écarter que pour des raisons sérieuses.

L'appréciation de l'opportunité de la garde alternée est controversée au sein du monde des experts. Il faut constater que de nombreux psychologues sont partisans de cette formule tandis que d'autres la combattent avec plus ou moins de vigueur (voy. par exemple en faveur de cette solution: Gérard POUSSIN, *«Les enfants de divorce»*, DUNOD, Paris, 1997 et *«Réussir la garde alternée»* avec Anne LAMY, Albin Michel, 2004; Gérard NEYRAND, *«L'enfant face à la séparation des parents – Une solution, la résidence alternée»*, La découverte, Paris, 2004; en sens contraire, Marcel RUFO, *«Élever bébé»* et *«Votre ado»*, HACHETTE 2003; quant à la préférence donnée à une solution législative permettant de limiter l'imprévisibilité des litiges: lire Piet DE MAN, *«L'intérêt de l'enfant en cas de séparation et de divorce»* in *Divorce – commentaires pratiques*, KLUWER, éditions juridiques, décembre 2002).

On observe que de nombreuses objections à la généralisation du modèle sont en réalité dirigée sans doute inconsciemment contre la pratique actuelle la plus répandue, qui consiste à donner au parent non-gardien (le plus souvent le père) un hébergement secondaire élargi (un week-end sur deux et les mercredis, ou une semaine sur deux du mercredi au lundi, etc.) Cette formule «intermédiaire» (en fait un tiers du temps), est une première concrétisation du principe du caractère conjoint de l'autorité parentale. Plus personne aujourd'hui ne souhaite que le père soit un parent au rabais qui ne voit l'enfant que deux fois par mois. Or, puisque chacun admet le principe que le père doit pouvoir partager un temps important avec l'enfant, on doit donc constater que les problèmes souvent invoqués pour s'opposer à l'hébergement égalitaire existent également dans les situations classiques:

– l'enfant a «deux maisons» de toutes façons (sauf à limiter à deux week - end par mois le «droit de visite» du père);

wicht te bevorderen inzake de opvoeding van de kinderen. De wet is uiteraard slechts van toepassing in geval van onenigheid, en men kan niet in alle ernst overwegen om de gelijkheid binnen het koppel systematisch op te leggen, maar een veralgemening van de gelijkmatige verdeling van de huisvesting zou de maatschappij positief in die richting moeten doen evolueren).

De wetgever moet dus een soepel model voorstellen op grond waarvan de overeenstemming wordt aangemoedigd aangezien alleen wegens ernstige redenen ervan kan worden afgeweken.

In kringen van deskundigen is de beoordeling of de beurtelingse huisvesting gepast is, controversieel. Er moet worden vastgesteld dat heel wat psychologen voorstander zijn van deze wijze, terwijl anderen min of meer er tegen zijn (zie bijvoorbeeld ten gunste van deze oplossing: Gérard POUSSIN, *«Les enfants de divorce»*, DUNOD, Parijs, 1997 in *«Réussir la garde alternée»* met Anne LAMY, Albin Michel, 2004; Gérard NEYRAND, *«L'enfant face à la séparation des parents – Une solution, la résidence alternée»*, La découverte, Parijs, 2004; in tegenovergestelde zin, Marcel RUFO, *«Élever bébé»* en *«Votre ado»*, HACHETTE 2003; met betrekking tot de voorkeur voor een wetgevende oplossing die de mogelijkheid biedt de onvoorspelbaarheid van de geschillen te beperken: zie Piet DE MAN, *«L'intérêt de l'enfant en cas de séparation et de divorce»* in *Divorce – commentaires pratiques*, KLUWER, éditions juridiques, december 2002).

Er wordt vastgesteld dat tal van bezwaren tegen de veralgemening van het model in werkelijkheid waarschijnlijk onbewust zijn gericht tegen de thans meest verbreide handelwijze die erin bestaat aan de ouder zonder hoederrecht (meestal de vader) een verruimd secundair recht van huisvesting toe te kennen (een weekend op twee en de woensdagen, of een week op twee van woensdag tot maandag, enz.). Deze «tussenliggende wijze» (in feite één derde van de tijd) is een eerste verwezenlijking van het beginsel van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag. Thans wenst niemand meer dat een vader een «tweederangsouder» is die het kind slechts tweemaal per maand ziet. Welnu, aangezien iedereen het eens is met het beginsel dat de vader veel tijd moet doorbrengen met het kind, moet worden vastgesteld dat de problemen die vaak worden ingeroepen als verzet tegen de gelijkmatig verdeelde huisvesting, ook bij de klassieke situaties voorkomen:

– het kind heeft in alle gevallen «twee huizen» (tenzij het «bezoekrecht» van de vader beperkt wordt tot twee weekends per maand);

– les deux parents doivent en toute hypothèse pouvoir accueillir l'enfant dans de bonnes conditions: qu'ils les hébergent un tiers ou la moitié du temps n'a guère d'incidence concrète à cet égard;

– les écarts entre les modes de vie ou de pensée des parents: cette objection est opposable également lorsqu'on applique les système «classique».

L'hébergement égalitaire ne pourra être décidé que si l'autorité parentale est conjointe, c'est-à-dire dans la majorité des cas. La formule sera donc de plein droit écartée (sauf accord des parties, peu probable) lorsque le tribunal attribue l'autorité exclusive à l'un des parents.

En outre, même en cas d'autorité parentale conjointe le juge peut adapter l'hébergement en fonction de situations particulières.

Certains insistent également sur la nécessité d'éviter un «saupoudrage» qui aurait pour conséquence que l'enfant déménage plusieurs fois par semaine ce qui semble contraire à son intérêt.

Contrairement à la situation actuelle, ce ne sera plus le parent qui sollicite l'hébergement égalitaire qui devra démontrer la pertinence de celui-ci mais au parent qui s'y oppose de démontrer qu'il existe une contre-indication. Les juges qui s'écarteront du modèle devront motiver leur décision. La formule ne s'imposera pas immédiatement, puisque la loi doit nécessairement laisser aux tribunaux un pouvoir d'appréciation important en fonction des circonstances (l'adoption d'un modèle contraignant est à rejeter) mais néanmoins, le modèle devrait se généraliser. A titre de comparaison, on rappelle qu'avant 1995, l'autorité parentale était exclusivement confiée à celui qui avait la garde de l'enfant. Depuis 1995, en règle, l'autorité parentale est conjointe. Lors de l'entrée en vigueur de la loi, la plupart des praticiens ont considéré qu'il s'agissait d'une mauvaise idée et que la plupart des juges continueraient à appliquer l'autorité parentale exclusive (qui subsiste dans la loi.) Il n'en est rien. L'autorité parentale exclusive est devenue une exception. Il ne faut pas non plus négliger la force symbolique de la loi.

– beide ouders moeten in elk geval het kind in goede omstandigheden kunnen ontvangen: of zij het kind gedurende een derde of de helft van de tijd huisvesten heeft in dit opzicht nauwelijks een weerslag;

– de verschillen in levenswijze of opvattingen van de ouders: dit bezwaar kan ook worden aangevoerd bij het «klassieke» systeem.

Tot de gelijkmatig verdeelde huisvesting kan enkel worden besloten indien het ouderlijk gezag gezamenlijk wordt uitgeoefend, dat wil zeggen in de meeste gevallen. Deze wijze wordt derhalve van rechtswege uitgesloten (behoudens instemming van de partijen, maar dat is zeer twijfelachtig) wanneer de rechtbank het ouderlijk gezag exclusief toewijst aan een van de ouders.

Bovendien kan de rechter zelfs in geval van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag de huisvesting aanpassen naar gelang van specifieke situaties.

Sommigen dringen ook aan op de noodzaak «versnippering» te voorkomen. Dit zou immers tot gevolg hebben dat het kind enkele keren per week verhuist hetgeen kennelijk niet in zijn belang is.

In tegenstelling tot de huidige situatie moet niet langer de ouder die om de beurtelinge huisvesting verzoekt de gegrondheid ervan aantonen, maar moet de ouder die zich daartegen verzet bewijzen dat er een contra-indicatie bestaat. De rechters die afwijken van het model moeten hun beslissing met redenen omkleeden. De wijze moet niet onmiddellijk worden toegepast, aangezien de wet noodzakelijkerwijs aan de rechtbanken een grote beoordelingsbevoegdheid moet laten naar gelang van de omstandigheden (de goedkeuring van een dwingend model moet worden verworpen), niettemin zou het model moeten worden veralgemeend. Ter vergelijking wordt erop gewezen dat het ouderlijk gezag voor 1995 exclusief werd opgedragen aan de persoon die het gezag had over het kind. Sinds 1995 wordt het ouderlijk gezag in de regel gezamenlijk uitgeoefend. Bij de inwerkingtreding van de wet waren de meeste rechtspractici van mening dat het een slecht idee was en dat de meeste rechters het systeem zouden blijven toepassen op grond waarvan het ouderlijk gezag uitsluitend aan één ouder wordt opgedragen (dit blijft bestaan in de wet). Dat is niet het geval. Het uitsluitend opdragen van het ouderlijk gezag aan één ouder is een uitzondering geworden. De symbolische kracht van de wet mag evenmin uit het oog worden verloren.

b. Modifications de procédure

Le projet modifie les règles de procédure applicables au tribunal de la jeunesse en matière d'autorité parentale et d'hébergement, pour rendre celles-ci plus souples et plus efficaces, tout en favorisant le réexamen de la cause après un certain délai. D'une part, l'opportunité de recourir aux mesures provisoires est soulignée. D'autre part, une réévaluation de la situation devra être faite: on s'accorde en général à considérer que les mesures relatives aux enfants doivent être réexaminées après un certain temps. Il en va en particulier ainsi lorsque le juge est réticent à ordonner immédiatement un hébergement égalitaire, par exemple parce qu'une des parties pourrait le vivre trop douloureusement au moment de la séparation (cette pratique est parfois rencontrée: certains magistrats confient l'hébergement principal à l'un et un hébergement secondaire élargi à l'autre parent, et réexaminent plus tard la situation pour tendre à un hébergement égalitaire.)

Par ailleurs, on rend applicable au tribunal de la jeunesse le mécanisme de la saisine permanente qui existe actuellement en référé (article 1280 du code judiciaire). Ce mécanisme présente la grande utilité de ne pas imposer à la partie d'introduire une nouvelle procédure en cas de changement de circonstance. Le simple dépôt de conclusions ou une demande écrite au greffe suffit. La saisine permanente permet encore de contourner un obstacle important lorsque des décisions de justice ne sont pas respectées. Dans l'état actuel de la loi, lorsqu'un juge a statué, il ne peut plus revenir sur sa propre décision (le juge a vidé sa saisine et ne peut plus revenir sur sa décision même avec le consentement des parties: la règle est d'ordre public). En application de ce principe, il est généralement admis qu'une astreinte ne peut plus être ordonnée par le juge qui a prononcé la décision principale lorsque le dossier a été clôturé.

Le mécanisme de la saisine permanente permet de contourner cet obstacle puisque le juge pourra réexaminer l'affaire, éventuellement modifier la décision antérieure (par exemple, retirer l'hébergement principal au parent qui se serait rendu coupable de non-présentation de l'enfant) ou simplement assortir celle-ci d'une astreinte ou, ainsi qu'il est suggéré ci-après, préciser les modalités permettant la reprise forcée d'un enfant.

b. Procedurewijzigingen

Op grond van het ontwerp worden de procedureregels gewijzigd die voor de jeugdrechtbank van toepassing zijn inzake ouderlijk gezag en huisvesting, met het oog op een grotere soepelheid en doeltreffendheid van deze regels en waarbij tegelijk de herziening van de zaak na een bepaalde termijn wordt aangemoedigd. Enerzijds wordt de nadruk gelegd op de mogelijkheid een beroep te doen op voorlopige maatregelen. Anderzijds moet de situatie opnieuw worden geëvalueerd: in het algemeen wordt aangenomen dat de maatregelen met betrekking tot de kinderen na een bepaalde tijd opnieuw moeten worden onderzocht. Hetzelfde geldt in het bijzonder wanneer de rechter terughoudend ertegenover staat onmiddellijk de gelijkmatig verdeelde huisvesting te bevelen, bijvoorbeeld omdat zulks te pijnlijk zou zijn voor een van de partijen op het tijdstip van de scheiding (deze praktijk komt soms voor: bepaalde magistraten dragen de hoofdzakelijke huisvesting op aan de ene ouder en een verruimd secundaire recht van huisvesting aan de andere ouder en onderzoeken later de situatie opnieuw om tot een gelijkmatig verdeelde huisvesting te komen).

Bovendien wordt het mechanisme van de voortdurende aanhangigmaking dat thans in kort geding bestaat bij de jeugdrechtbank toepasbaar gemaakt (artikel 1280 van het Gerechtelijk Wetboek). Dit mechanisme is zeer nuttig omdat de partij niet wordt verplicht een nieuwe procedure op te starten wanneer de omstandigheden veranderen. Het eenvoudig neerleggen van de conclusies of een schriftelijk verzoekschrift bij de griffie volstaat. De voortdurende aanhangigmaking biedt ook nog de mogelijkheid een grote hindernis te omzeilen wanneer de gerechtelijke beslissingen niet worden nageleefd. In de huidige stand van de wetgeving kan een rechter, indien hij uitspraak heeft gedaan, niet meer op zijn eigen beslissing terugkomen (de rechter heeft zijn bevoegdheid uitgeput en kan niet meer terugkomen op zijn beslissing, zelfs niet met instemming van de partijen: dit is een regel van openbare orde). Overeenkomstig dit beginsel wordt algemeen aanvaard dat geen dwangsom meer kan worden opgelegd door de rechter die de hoofdbeslissing heeft uitgesproken nadat het dossier werd afgesloten.

Het mechanisme van de voortdurende aanhangigmaking biedt de mogelijkheid deze hindernis te omzeilen, aangezien de rechter de zaak kan herzien, de vorige beslissing eventueel kan wijzigen (bijvoorbeeld de hoofdzakelijke huisvesting onttrekken aan de ouder die zich schuldig zou hebben gemaakt aan het niet-aanbieden van het kind) of eenvoudigweg een dwangsom eraan kan koppelen of, zoals hierna wordt voorgesteld, de voorwaarden nader kan bepalen die de gedwongen teruggave van een kind mogelijk maken.

c. Recours à la contrainte et astreinte

La Convention internationale des droits de l'enfant impose entre autres comme obligation que l'enfant puisse entretenir régulièrement des relations avec ses deux parents.

De même, la Cour européenne des droits de l'Homme a considéré que l'article 8 de la Convention impose cette obligation. Elle a ainsi condamné un État car ses autorités n'avaient pas déployé des efforts adéquats et suffisants pour faire respecter le droit d'une personne au retour de ses enfants (CEDH, 25 janvier 2000, Ignacolo-Zenide c/ Roumanie, n° 31679/96, RTDF 2000, p. 429; 29 juillet 2003, 56673/00, Iglesias Gil c/ Espagne; 26 septembre 2003, n° 48206, Maire c/ Portugal). Toutefois, la même Cour a refusé de condamner un autre État car il ressortait du dossier que l'intérêt supérieur de l'enfant devait être pris en considération (CEDH, 27 juin 2000, n° 32842/96, Nuutinen c/ Finlande, RTDF 2001, p. 337).

Il importe donc que l'État prenne ses responsabilités en permettant, concrètement, l'exécution forcée des décisions en la matière mais en évitant que cette exécution forcée ne se fasse au détriment de l'intérêt supérieur de l'enfant.

Lorsque les décisions de justice ne sont pas exécutées en la matière, la partie victime de la non-représentation d'enfant est démunie. Elle peut certes recourir à la plainte pénale et solliciter la condamnation du responsable des peines correctionnelles (articles 431 et 432 du Code pénal). Cependant, cette solution n'est qu'un pis-aller puisque la condamnation interviendra souvent après plusieurs mois. Pendant ce temps, l'enfant risque d'être victime de la manipulation du parent gardien induisant ainsi un syndrome d'aliénation parentale.

Le juge peut également recourir à l'astreinte. Ce moyen peut cependant se révéler inefficace en particulier lorsque la partie récalcitrante est insolvable.

Il est cependant délicat de permettre à la partie de recourir à la force sans discernement.

Il est dès lors proposé deux solutions concrètes.

c. Het beroep op dwangmaatregelen en dwangsom

Krachtens het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind moet het kind onder andere geregeld omgang kunnen hebben met beide ouders.

Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens was van oordeel dat artikel 8 van het Verdrag deze verplichting oplegde. Het Hof heeft aldus een Staat veroordeeld wegens het niet verlenen door de overheid van passende en toereikende bijstand en bescherming om voor een persoon het recht op de terugkeer van zijn kinderen af te dwingen (EHRM, 25 januari 2000, Ignacolo-Zenide c/ Roemenië, nr. 31679/96, RTDF 2000, blz. 429; 29 juli 2003, 56673/00, Iglesias Gil c/ Spanje; 26 september 2003, nr. 48206, Maire c/ Portugal). Het Hof heeft evenwel geweigerd een andere Staat te veroordelen, omdat uit het dossier bleek dat rekening moest worden gehouden met het hoger belang van het kind (EHRM, 27 juni 2000, nr. 32842/96, Nuutinen c/ Finland RTDF 2001, blz. 337).

Het is derhalve belangrijk dat de Staat zijn verantwoordelijkheid neemt, in concreto door de gedwongen tenuitvoerlegging van de beslissingen terzake mogelijk te maken, maar daarbij voorkomt dat deze gedwongen tenuitvoerlegging gebeurt ten koste van het hoger belang van het kind.

Ingeval de rechterlijke beslissingen terzake niet ten uitvoer worden gelegd, staat de partij die slachtoffer is van het niet- aanbieden van het kind machteloos. Zij kan natuurlijk een strafrechtelijke klacht indienen en verzoeken dat de verantwoordelijke correctioneel wordt veroordeeld (artikelen 431 en 432 van het Strafwetboek). Maar deze oplossing is slechts een lapmiddel, aangezien de veroordeling dikwijls pas na enkele maanden wordt uitgesproken. Intussen loopt het kind het risico het slachtoffer te worden van manipulatie door de ouder die het gezag heeft en zo het kind ertoe brengt van de andere ouder te vervreemden.

De rechter kan eveneens een dwangsom opleggen. Dit kan evenwel ondoeltreffend zijn, inzonderheid ingeval de onwillige partij onvermogen is.

Het is echter delicaat de partij de mogelijkheid te bieden onoordeelkundig van geweld gebruik te maken.

Derhalve worden twee concrete oplossingen voorgesteld.

Le juge pourra, après constatation de l'infraction (et grâce notamment au bénéfice du mécanisme de la saisie permanente qui vient d'être décrit) réexaminer la situation en autorisant le recours à la contrainte. S'il le juge nécessaire, il pourra imposer à l'huissier de justice d'être accompagné par une personne compétente afin que la reprise forcée se fasse dans de bonnes conditions pour l'enfant.

Il est enfin proposé de conférer à l'astreinte le même «super-privilège» que celui actuellement attribué en matière d'aliments. En matière de saisie sur la rémunération (ou sur les allocations sociales), il n'y a pas de limites en matière de pension alimentaire. L'article 1412 du Code judiciaire est donc modifié afin de permettre qu'un même sort soit fait aux condamnations en matière d'astreinte pour ce qui concerne la violation de l'obligation de présentation de l'enfant. On peut en effet considérer que la non-présentation d'enfant est un comportement aussi grave que le non-paiement des pensions alimentaires. Ces deux carences sont au demeurant sanctionnées pénalement: les sanctions pécuniaires méritent donc la même efficacité.

De rechter kan, na vaststelling van het strafbare feit (en inzonderheid dankzij het voordeel van het hierboven beschreven mechanisme van voortdurende aanhangigmaking) de situatie opnieuw onderzoeken en toestaan dat maatregelen van fysieke dwang worden toegepast. Ingeval de rechter zulks nodig acht, kan hij de gerechtsdeurwaarder verplichten zich door een bevoegd persoon te laten vergezellen, zodat de gedwongen teruggave van het kind in goede omstandigheden voor het kind verloopt.

Ten slotte wordt voorgesteld om aan de dwangsom hetzelfde «supervoorrecht» te verlenen als dat welk thans van toepassing is inzake onderhoudsgelden. Inzake loonbeslag (of beslag op de sociale uitkeringen) zijn er voor de onderhoudsplicht geen beperkingen. Artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek wordt dus gewijzigd teneinde het mogelijk te maken dat hetzelfde gevolg wordt gegeven aan veroordelingen tot een dwangsom in geval van overtreding van de verplichting van het aanbieden van het kind. Er mag immers worden van uitgegaan dat het niet-aanbieden van een kind even ernstig is als het niet-betalen van de uitkering tot onderhoud. Deze beide tekortkomingen worden trouwens strafrechtelijk gestraft: de geldelijke sancties moeten dus even doeltreffend zijn.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Pas de commentaire.

Art. 2

En vertu de l'alinéa premier, l'accord des parents doit être privilégié. Ce sont eux qui sont les meilleurs juges de la solution qui convient pour gérer l'hébergement de l'enfant. Au demeurant, sauf paradoxalement lors de la procédure de divorce par consentement mutuel (C. jud., art. 1288 et ss.), les parents qui se séparent ne sont pas tenus de soumettre aux tribunaux le contenu de leurs accords. De nombreuses situations de séparation ne font ainsi l'objet d'aucun contrôle judiciaire *a priori*, sans préjudice de l'intervention des autorités compétentes lorsqu'un enfant mineur est en danger.

Cette approche est renforcée depuis la loi du 19/02/2001 relative à la médiation familiale: le juge peut suggérer aux parties de recourir à la médiation, aux fins de favoriser un rapprochement.

Suite à l'avis du Conseil d'État, il n'est plus fait référence à la notion de litige dans le texte. L'accord des parents peut être soumis au tribunal, sans qu'existe nécessairement un différend entre eux. En d'autres termes, les parents peuvent saisir le tribunal à la seule fin de faire homologuer leur accord (il faut cependant souligner que pas les parents qui se séparent n'ont pas l'obligation de saisir un tribunal: sur ce point le projet de loi ne modifie pas les règles existantes; s'agissant d'un litige civil les parents sont libres de choisir d'introduire ou non une procédure – sans préjudice des pouvoirs particuliers reconnus au Ministère public et aux autorités compétentes en matière de protection de l'enfant.)

Ce n'est que dans les cas où l'accord des parties lui paraîtra manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant que le juge pourra s'y opposer. Il s'agit d'un contrôle marginal.

La même approche devra être celle du juge chargé de statuer dans le cadre d'un divorce par consentement mutuel. La règle contenue dans le nouvel article 374§2 s'appliquera *a fortiori* dans ce cas. Au demeurant, les

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Behoeft geen commentaar.

Art. 2

Krachtens het eerste lid moet aan de overeenstemming van de ouders voorrang worden gegeven. Zij kunnen het best oordelen over de passende oplossing voor de huisvesting van het kind. Afgezien daarvan zijn ouders die uit elkaar gaan niet verplicht aan de rechtbanken de inhoud van hun overeenstemming voor te leggen, tenzij, paradoxaal genoeg, bij een procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming (artikel 1288 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek). Talrijke situaties van scheidingen zijn dus aan geen enkele rechterlijke controle *a priori* onderworpen, onverminderd het optreden van de bevoegde overheden ingeval een minderjarig kind in gevaar is.

Deze aanpak is versterkt sedert de wet van 19/02/2001 betreffende de proceduregebonden bemiddeling in familiezaken: de rechter kan aan de partijen een bemiddeling voorstellen teneinde de partijen dichter bij elkaar te brengen.

Ingevolge het advies van de Raad van State, is er niet meer gerefereerd aan het begrip «betwisting» in de tekst. Het akkoord van de ouders kan worden voorgelegd aan de rechtbank, zonder dat ze het onderling noodzakelijk oneens zijn. Met andere woorden, de ouders kunnen naar de rechtbank gaan om hun akkoord te laten homologeren (er moet echter op gewezen worden dat de ouders die scheiden niet verplicht zijn om naar de rechtbank te stappen: op dit punt wijzigt het wetsontwerp niet noodzakelijk de bestaande bepalingen; aangezien het om een burgerlijk geschil gaat, staat het de ouders vrij te kiezen of ze al dan niet een procedure aanspannen – zonder afbreuk te doen aan de bijzondere bevoegdheden van het openbaar ministerie of van de instanties die bevoegd zijn voor de bescherming van het kind).

Alleen in de gevallen waarin de overeenstemming tussen de partijen volgens de rechter duidelijk tegenstrijdig is met het belang van het kind, kan hij zich daartegen verzetten. Het betreft een marginale toetsing.

De rechter die uitspraak moet doen in een echtscheiding bij onderlinge toestemming zal dezelfde benadering moeten hebben. De bepaling vervat in het nieuwe artikel 374§2 zal in dat geval *a fortiori* toepasselijk zijn. Voor

articles 1290 et 1293 du Code judiciaire contiennent déjà le mot «manifestement»: ce n'est que si elles sont manifestement contraires aux intérêts des enfants mineurs que le juge peut faire supprimer ou modifier les dispositions des conventions préalables à divorce.

A défaut d'accord, l'alinéa 2 postule que l'hébergement égalitaire sera privilégié, sauf si l'autorité parentale est confiée exclusivement à l'autre partie (cohérence entre le présent projet et le principe de l'autorité parentale conjointe consacré par la loi du 13 avril 1995.) Il est précisé que l'un des parents doit en faire la demande, et ceci afin d'éviter que le juge n'impose cette solution alors qu'aucun des parents ne sollicite l'hébergement alterné (à défaut si les deux parents sollicitent l'hébergement principal, il se pourrait que sans violer le principe dispositif – «qui peut le plus peut le moins» – le juge impose l'alternance). Les parties pourront bien sûr solliciter l'hébergement à titre principal et l'alternance à titre subsidiaire.

Comme indiqué ci dessus, il s'agit de privilégier le modèle de l'hébergement égalitaire, puisque l'alinéa 3 précise que compte tenu des circonstances de la cause, le tribunal peut attribuer un hébergement de durée moins importante à l'un des parents. Il est proposé de ne pas indiquer de liste, même exemplative, des contre-indications, le juge restant libre (sans préjudice de l'obligation de motivation) de les déterminer. Ainsi, il pourra avoir égard aux circonstances suivantes:

- l'éloignement géographique significatif des parents;
- l'indisponibilité de l'un d'eux mais il devra s'agir d'un déséquilibre sérieux, car ce critère ne peut être d'emblée préjudiciable au parent qui a une activité professionnelle: dans beaucoup de familles, même unies, les deux parents travaillent et doivent prendre les mesures qui s'imposent pour assurer l'accueil de l'enfant;
 - son éventuelle indignité (mais dans ce cas l'autorité ne sera sans doute pas conjointe);
 - son désintérêt manifeste pour l'enfant pendant la vie commune ou après la séparation: ici encore, la carence devra être sérieuse pour que le juge exclue l'hébergement égalitaire;

het overige bevatten de artikels 1290 en 1293 van het Gerechtelijk Wetboek reeds het woord «duidelijk»: slechts als ze duidelijk tegengesteld zijn aan de belangen van minderjarige kinderen, kan de rechter de bepalingen uit de afspraken die aan de echtscheiding voorafgingen, schorsen of wijzigen.

Bij gebreke van overeenstemming, gaat het tweede lid uit van de stelling dat de voorkeur wordt gegeven aan de gelijkmatig verdeelde huisvesting, tenzij het ouderlijk gezag exclusief aan de andere partij is toegewezen (samenhang tussen dit ontwerp en het beginsel van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, zoals gehuldigd in de wet van 13 april 1995). Er is nader bepaald dat een van de ouders hierom moet verzoeken, zulks om te voorkomen dat de rechter deze oplossing oplegt terwijl geen van de ouders om beurtelingse huisvesting verzoekt (indien, bij gebreke daarvan, beide ouders erom verzoeken het kind in hoofdzaak te huisvesten, is het mogelijk dat de rechter, zonder afbreuk te doen aan het adagium – «wie veel aankan, kan ook minder aan» – de beurtelingse huisvesting oplegt). De partijen kunnen uiteraard verzoeken om het kind in hoofdzaak te huisvesten en subsidiair om de beurtelingse huisvesting.

Zoals hierboven vermeld, is het de bedoeling om het model van de gelijkmatig verdeelde huisvesting te bevoorrechten, aangezien in het derde lid is bepaald dat de rechtbank, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, een huisvesting van minder lange duur aan een van de ouders kan toekennen. Er wordt voorgesteld geen lijst, zelfs geen voorbeeldlijst, van contra-indicaties op te geven zodat de rechter (onverminderd de motiveringsplicht) vrij is om deze te bepalen. Zo kan hij met de volgende omstandigheden rekening houden:

- de grote afstand tussen de woonplaatsen van de ouders;
- de onbeschikbaarheid van een van hen. Het moet dan wel om een ernstig onevenwicht gaan, want dit criterium mag niet meteen al nadelig zijn voor de ouder die een beroepsactiviteit uitoefent: in veel, zelfs niet gescheiden, gezinnen werken beide ouders en moeten zij de nodige maatregelen nemen om hun kind op te vangen;
- de eventuele onwaardigheid (maar in dat geval wordt het ouderlijk gezag waarschijnlijk niet gezamenlijk uitgeoefend);
- het duidelijk blijken van onverschilligheid ten aanzien van het kind tijdens het gemeenschappelijk leven of na de scheiding: ook hier moet het om een ernstige tekortkoming gaan alvorens de rechter de gelijkmatig verdeelde huisvesting uitsluit;

– le jeune âge de l'enfant: la question est controversée, mais de nombreux praticiens semblent préconiser une certaine prudence pour les enfants en bas âge, et en tout cas les nourrissons;

– le contenu de l'audition de l'enfant;

– la faveur donnée au maintien de la fratrie.

Le juge, on y insiste, doit entériner prioritairement l'accord des parents. Pour éviter une trop grande «judiciarisation» du règlement des séparations, il faut favoriser les accords pris hors du prétoire: comme c'est le cas aujourd'hui, le juge devra tenir compte des pratiques et accords antérieurs.

Faut-il exclure l'hébergement égalitaire en cas de désaccord des parents? En principe, non, puisque la loi propose ce mécanisme en cas de litige, précisément. Cependant, le juge pourra s'écarter du modèle (en tous cas dans un premier temps puisque la cause peut être réévaluée plus tard) au titre de circonstance particulière, s'il constate que les parties sont à ce point en conflit qu'aucun dialogue entre elles n'est envisageable.

Enfin, il est parfois objecté que l'adoption d'un modèle égalitaire pourrait favoriser les demandes dont le mobile caché serait pour le demandeur d'éviter de devoir payer une part contributive pour l'enfant. On relève tout d'abord que l'hébergement égalitaire n'exclut pas qu'une intervention financière soit fixée par le juge, notamment lorsqu'il existe une différence de revenus entre les parents. Ensuite, si le but recherché est d'éviter un tel paiement, il semble évident que la demande sera rejetée. Le tribunal pourra ainsi prendre en considération les carences passées du débiteur récalcitrant. On peut en effet considérer que le refus d'intervenir financièrement en faveur de son enfant est un indice sérieux de désintérêt pour lui.

Le juge conservera donc un important pouvoir d'appréciation. C'est la partie qui s'oppose à l'hébergement égalitaire qui devra démontrer l'existence d'une contre-indication. Le juge devra motiver sa décision lorsqu'il s'écartera du modèle légal.

– de la jeune enfance de l'enfant: hierover bestaat discussie, maar tal van rechtspractici lijken een zekere voorzichtigheid aan te bevelen bij heel jonge kinderen en in elk geval bij baby's;

– de inhoud van het verhoor van het kind;

– de voorkeur om broers en zussen bij elkaar te houden.

Er wordt op aangedrongen dat de rechter prioritair de overeenstemming van de ouders moet bekrachtigen. Om te veel «juridificering» van de regeling van scheidingen te voorkomen, moet de voorkeur worden gegeven aan de overeenstemming die buiten de rechtzaal werd bereikt: zoals thans het geval is, moet de rechter met de vroegere handelwijzen en overeenstemmingen rekening houden.

Moet de gelijkmatig verdeelde huisvesting worden uitgesloten ingeval de ouders geen overeenstemming bereiken? In beginsel niet, aangezien de wet net dit mechanisme in geval van geschillen voorstelt. De rechter kan evenwel van het model afwijken (in elk geval in eerste instantie aangezien de zaak later opnieuw kan worden geëvalueerd) uit hoofde van een bijzondere omstandigheid, ingeval hij vaststelt dat de partijen zich in een zodanige conflictsituatie bevinden dat tussen hen geen enkele dialoog denkbaar is.

Tot slot wordt er soms tegengeworpen dat het aannemen van een gelijkmatig model aanleiding kan geven tot verzoeken van personen die de verborgen doelstelling zouden hebben om zich te onttrekken aan de verplichting om een bijdrage voor het kind te betalen. Vooreerst doet men opmerken dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet uitsluit dat een financiële tussenkomst door de rechter wordt bepaald, met name wanneer er een verschil in inkomen is tussen de ouders. Vervolgens lijkt het evident dat als het beoogde doel erin bestaat dergelijke betaling te vermijden, het verzoek verworpen zal worden. De rechtbank zal dan het niet-betalen van de uitkeringen door de weerbarstige debiteur in beschouwing kunnen nemen. Men kan er inderdaad van uitgaan dat de weigering om financieel bij te dragen ten voordele van zijn kind een aanwijzing is van onverschilligheid ten aanzien van het kind.

De rechter behoudt dus een ruime beoordelingsbevoegdheid. De partij die zich tegen de gelijkmatig verdeelde huisvesting verzet, moet aantonen dat daartegen een contra-indicatie bestaat. Ingeval de rechter van het wettelijke model afwijkt, moet hij zijn beslissing met redenen omkleden.

Art. 3

L'article 387*bis* du Code civil est profondément modifié afin d'y insérer de nouvelles règles de procédure adaptées aux litiges relatifs à l'autorité parentale au tribunal de la jeunesse.

Le nouvel alinéa 2 précise que le juge peut prendre une mesure provisoire destinée à instruire la demande ou à régler provisoirement la situation des parties. Il s'agit de la possibilité pour le juge d'appliquer d'office l'article 19, alinéa 2 du Code judiciaire. Cette disposition peut paraître redondante, mais il est important de souligner qu'en matière d'autorité parentale et d'hébergement, le juge peut prendre une mesure pour une durée limitée. Ainsi, il pourra statuer en matière d'hébergement égalitaire pour une période limitée ou confier l'hébergement principal de l'enfant à l'un de ses parents en attendant la réalisation d'une enquête. Bien entendu, ceci se fait sans préjudice de la possibilité pour le juge d'inviter les parties à recourir à la médiation ainsi qu'il est prévu par l'article 734*bis* du Code judiciaire inséré par la loi du 19 février 2001 relatif à la médiation en matière familiale.

De plus, le texte mentionne que la cause *doit d'office* (sauf accord de toutes les parties) être réexaminée après un certain délai qui ne peut être supérieur à un an (suite à l'avis du Conseil d'État, il est précisé que la date de l'audience est fixée dans le jugement, mais sans préjudice d'une saisine plus rapide à la demande d'une partie ainsi qu'il est dit à l'alinéa suivant). Il est utile en effet que les parties soient tenues de faire le point après un certain temps, afin qu'elles puissent tirer les conséquences de leur expérience passée. Il n'est pas rare que les décisions prises au moment de la séparation s'avèrent difficile à pratiquer à l'expérience.

Enfin, le texte instaure au tribunal de la jeunesse pour les procédures relatives à l'autorité parentale une *saisine permanente* comparable à celle qui existe déjà dans le cadre de la procédure des mesures provisoires pendant l'instance en divorce (article 1280 du Code judiciaire). Dans l'état actuel de la loi, ce n'est que lorsqu'il existe une procédure en divorce pour cause déterminée que le juge qui doit statuer en la matière (juge des référés – C.jud., art. 1280) bénéficie du mécanisme de la saisine permanente. Il n'est pas normal que le juge de la jeunesse ne bénéficie pas du même

Art. 3

Artikel 387*bis* van het Burgerlijk Wetboek wordt grondig gewijzigd teneinde in dit artikel nieuwe procedure-regels in te voegen die aangepast zijn aan de geschillen inzake het ouderlijk gezag voor de jeugdrechtbank.

In het nieuwe tweede lid wordt nader bepaald dat de rechter een voorlopige maatregel kan nemen om de vordering te onderzoeken of om de situatie van de partijen voorlopig te regelen. Het betreft de mogelijkheid voor de rechter om ambtshalve artikel 19, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek toe te passen. Deze bepaling kan overbodig lijken, maar het is belangrijk te onderstrepen dat de rechter inzake het ouderlijk gezag en de huisvesting een beslissing voor een beperkte duur kan nemen. Zo kan hij op het stuk van de gelijkmatig verdeelde huisvesting uitspraak doen voor een beperkte duur of beslissen het kind in hoofdzaak te huisvesten bij een van de ouders, in afwachting van de uitvoering van een onderzoek. Dit alles gebeurt uiteraard zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid van de rechter om de partijen te verzoeken een beroep te doen op de bemiddeling, zoals bedoeld in artikel 734*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 februari 2001 betreffende de proceduregebonden bemiddeling in familiezaken.

Bovendien is in de tekst vermeld dat de zaak *ambts-halve* (behoudens overeenstemming van alle partijen) opnieuw *moet* worden onderzocht na een bepaalde termijn die niet één jaar niet te boven mag gaan (ingevolge het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat de datum van de zittingsdag vastgesteld wordt in de uitspraak, onverminderd evenwel een aanhangigmaking die sneller plaatsvindt dan het verzoek van één van de partijen, zoals gesteld wordt in het volgende lid). Het is immers nuttig dat de partijen verplicht zijn na een bepaalde tijd een stand van zaken op te maken zodat zij conclusies kunnen trekken uit hun voorbije ervaring. Het gebeurt niet zelden dat de beslissingen die worden genomen op het tijdstip van de scheiding daarna in de praktijk moeilijk toepasbaar blijken te zijn.

Tot slot wordt op grond van de tekst bij de jeugdrechtbank voor de procedures inzake het ouderlijk gezag een *voortdurende aanhangigmaking* ingevoerd, vergelijkbaar met de aanhangigmaking die reeds bestaat in het kader van de procedure van voorlopige maatregelen bij echtscheiding (artikel 1280 van het Gerechtelijk Wetboek). In de huidige stand van de wetgeving kan de rechter enkel een beroep doen op het mechanisme van de voortdurende aanhangigmaking indien hij uitspraak moet doen in een echtscheidingsprocedure op grond van bepaalde feiten (rechter in kortgeding – Gerechte-

mécanisme. La saisine permanente permet de faire revenir à tout moment la cause devant le juge compétent sans devoir réintroduire de nouvelle procédure. Elle permet également au juge de prendre de nouvelles mesures consécutives à la violation des mesures précédentes (par exemple, le juge qui a statué sur l'hébergement peut, par la suite, statuer sur une demande d'astreinte). Il est donc proposé d'instituer ce mécanisme devant le tribunal de la jeunesse, jusqu'à la majorité de l'enfant.

Il aurait pu être envisagé d'instituer le mécanisme de la saisine permanente également dans le contentieux conjugal relevant de la compétence du juge de paix. Cela n'a pas été jugé opportun en raison des difficultés procédurales qui auraient pu en découler. On sait en effet que les conflits de compétence dans le temps (compétence du juge cantonal avant le divorce puis du juge des référés etc. – cf. *infra* commentaire de l'article 4.) sont délicats et entraînent souvent des difficultés sérieuses de procédure. La saisine permanente ne présente d'ailleurs guère d'intérêt puisque la procédure devant le juge de paix est souple et rapide (art. 1253*ter* et suivants du code judiciaire) et que les décisions de ce magistrat sont provisoires: le juge ne peut organiser une séparation définitive, de sorte que son intervention est souvent limitée dans le temps.

Art. 4

Ce texte régit le mécanisme de reprise forcée d'enfant.

La procédure est articulée avec le nouvel article 387*bis* (mais le champ d'application du nouvel article 387*ter* est plus large puisqu'il trouvera à s'appliquer quelle que soit la juridiction dont la décision doit être exécutée.)

Au plan de la compétence du juge, on pose comme principe que c'est le juge qui a rendu la décision qui a été violée d'intervenir (dérogation à l'article 569, 5° du Code judiciaire qui dispose qu'en matière d'exécution des décisions de justice, c'est le tribunal de 1ère instance qui est nécessairement compétent). Il faut cependant tenir compte du morcellement des compétences (dans l'attente de la création d'un tribunal de la famille, lorsque les parties sont mariées, le juge de paix est com-

petent, art. 1280). Het is niet normaal dat de jeugdrechter geen gebruik kan maken van hetzelfde mechanisme. De voortdurende aanhangigmaking biedt de mogelijkheid de zaak op elk tijdstip weer voor de bevoegde rechter te brengen, zonder dat een nieuwe procedure moet worden ingesteld. Zij maakt het de rechter ook mogelijk nieuwe maatregelen te nemen als gevolg van de niet-naleving van de vorige maatregelen (bijvoorbeeld: de rechter die uitspraak heeft gedaan over de huisvesting kan nadien uitspraak doen over een vordering tot het opleggen van een dwangsom). Derhalve wordt voorgesteld dit mechanisme voor de jeugdrechterbank in te voeren tot aan de meerderjarigheid van het kind.

Men had kunnen overwegen om het mechanisme van de voortdurende aanhangigmaking ook voor echtelijke twisten in te voeren die onder de bevoegdheid van de vrederechter vallen. Dit werd niet opportuun bevonden wegens proceduremoeilijkheden die hieruit hadden kunnen voortvloeien. We weten inderdaad dat de bevoegdheidsconflicten in de tijd (bevoegdheid van de kantonrechter voor de echtscheiding vervolgens de rechter in kortgeding enz. – cf. *infra* commentaar bij artikel 4.) delicaat zijn en vaak ernstige proceduremoeilijkheden met zich mee kunnen brengen. De voortdurende aanhangigmaking is trouwens nauwelijks van enig belang aangezien de procedure voor de vrederechter soepel en snel is (art. 1253*ter* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek) en aangezien de beslissingen van deze magistraat voorlopig zijn: de rechter kan niet de definitieve echtscheiding uitspreken, zodat zijn tussenkomst vaak beperkt is in de tijd.

Art. 4

In deze tekst wordt het mechanisme van de gedwongen terugname van het kind geregeld.

De procedure wordt geformuleerd in het nieuwe artikel 387*bis* (maar het toepassingsveld van het nieuwe artikel 387*ter* is ruimer, aangezien het van toepassing zal zijn ongeacht welke de rechtbank is waarvan de beslissing moet worden uitgevoerd).

Op het stuk van de bevoegdheid van de rechter wordt als beginsel gesteld dat de rechter die de niet-nageleefde beslissing heeft genomen, optreedt (afwijking van artikel 569, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, waarin is gesteld dat de rechtbank van eerste aanleg noodzakelijkerwijs bevoegd is inzake de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen). Er moet evenwel rekening worden gehouden met de versnippering van de bevoegdheden (in afwachting van de oprichting van een familie-

pétent en application de l'article 223 du Code civil; lorsque les parties sont en instance de divorce, c'est le juge des référés qui devient compétent en application de l'article 1254 du Code judiciaire; il cesse d'être compétent lors de la dissolution du mariage en application de l'article 1280 du même Code: dans ce cas c'est le tribunal de la jeunesse qui devient compétent). Dès lors, le juge qui a rendu la décision sera compétent pour régler l'exécution forcée, sauf si un autre juge a été saisi depuis.

Concrètement, la partie qui souhaite solliciter l'exécution forcée de la décision qui a été violée, devra déposer des conclusions (ou solliciter fixation par simple demande écrite sans frais) devant le juge qui a rendu la décision violée (ou devant le juge qui a été saisi depuis.)

Le juge déterminera, après un débat contradictoire, les modalités de reprise de l'enfant. Il devra tenir compte de l'intérêt de celui-ci. Il devra tenir compte également de l'intérêt des parents et singulièrement du parent victime de la violation de l'obligation d'hébergement. Il pourra s'entourer de tous les renseignements nécessaires et, au besoin, recourir à de nouvelles mesures d'investigation (audition de l'enfant, etc.), voire inviter les parties à recourir à la médiation (articles 734*bis* et suivants du code judiciaire).

La décision fixera les modalités de la reprise forcée de l'enfant (médiation dans un centre de guidance, lieu neutre, intervention d'un tiers de confiance ou d'un proche, etc.). S'il l'estime nécessaire, le juge pourra désigner des personnes habilitées pour accompagner l'huissier de justice pour l'exécution de la décision (psychologue, assistant social, etc.)

Le § 2 vise l'hypothèse du divorce par consentement mutuel. Le mécanisme d'exécution doit pouvoir être mis en œuvre également dans ce cas. Cependant, comme il n'y a pas eu de procédure contentieuse préalable, il est prévu que le tribunal est saisi par requête contradictoire.

Le § 3 prévoit qu'il peut être recouru à la requête unilatérale en cas d'absolue nécessité (formule qui s'inspire de l'article 584 du Code judiciaire) singulièrement, lorsqu'un effet de surprise est requis, ou lorsqu'il y a

rechtbank, is, ingeval de partijen getrouwd zijn, de vrederechter bevoegd overeenkomstig artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek; ingeval de partijen aan het scheiden zijn, wordt de rechter in kort geding bevoegd overeenkomstig artikel 1254 van het Gerechtelijk Wetboek; hij is niet meer bevoegd bij de ontbinding van het huwelijk overeenkomstig artikel 1280 van hetzelfde Wetboek: in dat geval wordt de jeugdrechtbank bevoegd). Derhalve/van dat ogenblik af wordt de rechter die de beslissing heeft genomen, bevoegd om de gedwongen tenuitvoerlegging te regelen, tenzij de zaak inmiddels bij een andere rechter aanhangig werd gemaakt.

In concreto moet de partij die om de gedwongen tenuitvoerlegging van de niet- nageleefde beslissing wenst te verzoeken conclusies neerleggen (of op eenvoudig schriftelijk en kosteloos verzoek, om bepaling van de rechtsdag verzoeken) voor de rechter die de niet-nageleefde beslissing heeft genomen (of voor de rechter bij wie de zaak inmiddels aanhangig werd gemaakt).

De rechter bepaalt na een debat op tegenspraak de nadere regels voor de terugname van het kind. Hij moet rekening houden met het belang van het kind. Hij moet eveneens rekening houden met de belangen van de ouders en inzonderheid van de ouder die het slachtoffer is van de niet-naleving van de verplichting tot huisvesting. Hij kan hiertoe alle noodzakelijke informatie inwinnen en indien nodig een beroep doen op nieuwe onderzoeksmaatregelen (verhoor van het kind, enz.), en zelfs de partijen verzoeken een beroep te doen op de bemiddeling (artikelen 734*bis* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek).

In de beslissing worden de nadere regels van de gedwongen terugname van het kind vastgelegd (bemiddeling in een begeleidingscentrum, neutrale plaats, optreden van een vertrouwelijke derde of van een familielid, enz.). Ingeval de rechter het nodig acht, kan hij personen aanwijzen die gemachtigd zijn om de gerechtsdeurwaarder te vergezellen bij de tenuitvoerlegging van de beslissing (psycholoog, maatschappelijk werker, enz.).

§ 2 beoogt de hypothese van de echtscheiding door onderlinge toestemming. Het uitvoeringsmechanisme moet in dat geval eveneens in werking kunnen worden gesteld. Aangezien er echter geen voorafgaande betwistingsprocedure was, is voorzien dat de rechtbank via tegensprekelijk verzoekschrift wordt gevat.

In § 3 is bepaald dat in geval van absolute noodzaak een beroep kan worden gedaan op het eenzijdig verzoekschrift (wijze gegrond op artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek) (inzonderheid ingeval een

extrême urgence. Tel peut notamment être le cas lorsqu'il existe un risque d'enlèvement de l'enfant à l'étranger auquel cas le fait de convoquer l'autre partie pour une nouvelle comparution serait inefficace. Il est précisé que les articles 1026 à 1034 du Code judiciaire sont applicables (procédure de requête unilatérale). Des pièces doivent être jointes à la requête (notamment plaintes déposées, etc.).

Ici encore, l'inscription de la requête a lieu sans frais. Elle est versée au dossier de la procédure ayant donné lieu à la décision qui n'a pas été respectée (sauf si un autre juge a été saisi depuis.)

Suite à l'avis du Conseil d'État, les mots «sans préjudice du recours à l'article 584 du code judiciaire» ont été ajoutés. Même si le président du tribunal siégeant en référé dispose d'une plénitude de juridiction, en cas d'urgence, en vertu de cet article 584, il est préférable de le mentionner explicitement afin d'éviter des difficultés d'interprétation qui auraient pu être suscitées par la nouvelle disposition.

Le § 4 précise que l'article 387*ter* ne porte pas préjudice aux dispositions des instruments internationaux liant la Belgique en matière d'enlèvement international d'enfants. On songe en particulier à la Convention de La Haye du 25 octobre 1980 sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfant et au Règlement (CE) n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale (dit règlement de «Bruxelles IIbis»).

Il peut sembler inutile de préciser que ces instruments prévalent sur le droit belge. Il paraît néanmoins souhaitable de le rappeler dans la loi, afin d'éviter que des décisions qui appliqueraient celle-ci sans prendre la mesure du droit supranational n'engendrent des difficultés qui engageraient la responsabilité internationale de la Belgique.

Lorsqu'une décision étrangère en matière de responsabilité parentale est exécutée en Belgique, elle est sur le même pied qu'une décision rendue par un juge belge, sous réserve des limites apportées par les actes internationaux (en particulier l'absence de révision au fond.) Pour ce qui concerne l'enlèvement d'en-

verrassingseffect vereist is of in geval van dringende noodzakelijkheid). Zulks kan inzonderheid het geval zijn indien het risico bestaat dat het kind naar het buitenland wordt ontvoerd. In dat geval zou het ondoeltreffend zijn de andere partij op te roepen opnieuw te verschijnen. Er wordt benadrukt dat de artikelen 1026 tot 1034 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing zijn (procedure op eenzijdig verzoekschrift). Bij het verzoekschrift moeten stukken (inzonderheid ingediende klachten, enz.) worden gevoegd.

Ook in dit geval is de inschrijving van het verzoekschrift kosteloos. Het verzoekschrift wordt bij het dossier van de procedure gevoegd die aanleiding heeft gegeven tot de beslissing die niet werd nageleefd (behoudens indien de zaak inmiddels bij een andere rechter aanhangig werd gemaakt).

Als gevolg van het advies van de Raad van State werden de woorden «onverminderd de mogelijkheid om een beroep te doen op artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek» toegevoegd. Alhoewel de voorzitter van de rechtbank zetelend in kortgeding bij dringende gevallen krachtens dit artikel 584 over volheid van rechtsmacht beschikt, is het verkieslijk dit expliciet te vermelden, teneinde te vermijden dat er door de nieuwe bepaling interpretatieproblemen zouden ontstaan.

§ 4 preciseert dat artikel 387*ter* geen afbreuk doet aan de bepalingen van de internationale instrumenten die België verbinden op het vlak van internationale kind-ontvoeringen. Men kan daarbij in het bijzonder denken aan het Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980 over de burgerlijke aspecten van de internationale ontvoering van kinderen en aan de Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning van beslissingen in huwelijks-zaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (verordening «Brussel IIbis» genoemd).

Het kan nutteloos lijken te preciseren dat deze instrumenten de overhand hebben op het Belgische recht. Het lijkt niettemin wenselijk hieraan in de wet te herinneren, teneinde te vermijden dat beslissingen die de wet zouden toepassen zonder rekening te houden met het supranationaal recht, tot problemen zouden leiden die de internationale verantwoordelijkheid van België in het gedrang zouden brengen.

Wanneer een buitenlandse beslissing op het vlak van de ouderlijke verantwoordelijkheid in België wordt uitgevoerd, staat ze op dezelfde voet als een beslissing die werd genomen door een Belgische rechter, onder voorbehoud van de beperkingen die de internationale akten aanbrengen (in het bijzonder het ontbreken van

fants, la situation est différente. L'action visant au retour de l'enfant ne porte pas sur la question de fond mais vise à la remise des choses dans leur pristin état. L'obligation de renvoyer l'enfant est une obligation de résultat (certains des arrêts précités de la Cour européenne des droits de l'homme font d'ailleurs référence aux obligations découlant de la Convention de La Haye à cet égard).

Pour des raisons techniques, il n'a pas été jugé opportun de procéder immédiatement à une articulation détaillée du projet avec les textes internationaux, compte tenu de la complexité du problème. Des travaux sont actuellement en cours qui devraient permettre le dépôt rapide d'un autre projet de loi visant à réformer les articles 1322*bis* et suivants du Code judiciaire qui concernent la procédure applicable aux situations régies par la Convention de La Haye du 25 octobre 1980: ces textes doivent être adaptés compte tenu de l'entrée en vigueur le 1er mars 2005 du Règlement de «Bruxelles II*bis*». Il n'existe de toutes façons pas au niveau international de vide juridique tel que celui que l'on connaît dans l'ordre interne, en vertu de la nécessaire soumission de la loi aux instruments internationaux directement applicables. Ceux qui viennent d'être cités prévoient les mécanismes requis pour que les décisions qu'ils visent soient respectées.

Art. 5

Comme indiqué ci-avant, il est fréquemment recouru à l'astreinte pour contraindre une partie récalcitrante à exécuter ses obligations en matière d'hébergement. Ce moyen n'est cependant pas efficace lorsque cette partie est insolvable. Il est donc proposé que l'article 1412 du Code judiciaire qui crée un «super-privileège» au créancier d'aliments soit complété afin de permettre la saisie de l'intégralité des revenus d'une personne lorsqu'elle n'exécute pas une astreinte prononcée pour l'exécution d'une décision en matière d'hébergement d'enfant.

Afin d'éviter des difficultés d'application, le texte renvoie aux dispositions pertinentes du code pénal (articles 431 et 432). Cela ne signifie pas qu'une procédure pénale est nécessaire pour que la règle nouvelle s'applique. Comme de droit en matière d'astreinte, le créancier de l'obligation violée peut procéder à l'exécution

een herziening ten gronde). Voor wat betreft de ontvoering van kinderen is de situatie verschillend. De vordering die de terugkeer beoogt van het kind heeft geen betrekking op de zaak zelf, maar strekt ertoe de zaken terug in hun oorspronkelijke staat te brengen. De verplichting om het kind af te geven, is een resultaatsverplichting (bepaalde voornoemde arresten van het Europees voor de Rechten van de Mens verwijzen trouwens naar de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag van Den Haag in dit domein).

Om technische redenen werd het, rekening houdend met de complexiteit van het probleem, niet opportuun geacht om onmiddellijk over te gaan tot een afstemming van het ontwerp op de internationale teksten. Er zijn momenteel werkzaamheden bezig die het mogelijk zouden moeten maken om snel een ander wetsontwerp in te dienen, dat de hervorming beoogt van de artikelen 1322*bis* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, aangaande de procedure die van toepassing is op de situaties die worden geregeld door het Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980: deze teksten moeten worden aangepast, rekening houdend met het van kracht worden op 1 maart 2005 van de Verordening «Brussel II*bis*». Er bestaat in elk geval op internationaal niveau geen juridisch vacuüm zoals men dat in de interne rechtsorde kent, gezien de noodzakelijke onderschikking van de wet aan internationale bepalingen met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde. De bepalingen die net werden aangehaald, voorzien de mechanismen die vereist zijn opdat de beoogde beslissingen zouden worden gerespecteerd.

Art. 5

Zoals supra gesteld, wordt vaak een beroep gedaan op de dwangsom om een onwillige partij te dwingen haar verplichtingen inzake huisvesting na te komen. Dit middel is evenwel ondoeltreffend ingeval die partij onvermogen is. Er wordt dan ook voorgesteld dat artikel 1412 van het Gerechtelijk Wetboek op grond waarvan een «supervoorrecht» wordt ingevoerd ten voordele van de onderhoudsgerechtigde, wordt aangevuld teneinde de integrale inkomsten van een persoon in beslag te kunnen nemen, ingeval hij de dwangsom, uitgesproken voor de tenuitvoerlegging van een beslissing inzake de huisvesting van een kind, niet betaalt.

Teneinde toepassingsproblemen te vermijden, verwijst de tekst naar de pertinente bepalingen van het Strafwetboek (artikelen 431 en 432). Dit betekent niet dat een strafrechtelijke procedure noodzakelijk is om de nieuwe regel te kunnen toepassen. Zoals van rechtswege het geval is op het gebied van de dwangsom,

forcée de la décision par une saisie. S'il y a opposition du débiteur, le juge des saisies examine si l'infraction est établie.

L'efficacité ainsi renforcée de l'astreinte devra entraîner les juges à ne l'utiliser qu'avec prudence, afin d'éviter d'éventuels abus. On peut supposer notamment que l'astreinte ne sera pas ordonnée d'emblée, mais au contraire utilisée comme moyen de pression complémentaire lorsque des réticences à l'exécution ont été constatée précédemment.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

kan de schuldeiser van de niet-nageleefde verplichting overgaan tot de gedwongen uitvoering van de beslissing door middel van een inbeslagname. Indien er verzet is vanwege de schuldenaar, onderzoekt de beslagrechter of de overtreding is bewezen.

De op deze wijze versterkte efficiëntie van de dwangsom zal er de rechters toe aanzetten deze slechts voorzichtig te hanteren, teneinde eventuele misbruiken te vermijden. Men kan met name veronderstellen dat de dwangsom niet meteen zal worden bevolen, maar integendeel pas zal worden benut als bijkomende manier om druk uit te oefenen, wanneer voorheen werd vastgesteld dat er geaarzeld werd om tot uitvoering over te gaan.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX

AVANT-PROJET DE LOI

tendant à privilégier l'hébergement égalitaire de l'enfant dont les parents sont séparés et réglementant l'exécution forcée en matière d'hébergement d'enfant

soumis à l'avis du Conseil d'État

Article 1

La présente loi vise une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans l'art. 374 du Code civil, tel que modifié par la loi du 13 avril 1995, dont le texte actuel formera le §1er, un §2 ainsi rédigé:

«Lorsque les parents ne vivent pas ensemble, et que le tribunal est saisi de leur litige, l'accord des parents sur les modalités de l'hébergement est homologué par le tribunal sauf s'il est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.

À défaut d'accord entre les parents, en cas d'autorité parentale conjointe, le tribunal examine prioritairement la possibilité d'attribuer l'hébergement de manière égalitaire entre les parents, selon la formule la plus appropriée dans l'intérêt de l'enfant et des parents.

Toutefois, compte-tenu des circonstances de la cause, s'il estime que l'hébergement égalitaire n'est pas la formule la plus appropriée, il peut décider de fixer l'hébergement de manière alternée, par périodes de durées différentes.»

Art. 3

L'article 387**bis** du Code civil, tel qu'inséré par la loi du 13 avril 1995, est complété par la disposition suivante:

«Il peut, même d'office, ordonner une mesure préalable destinée à instruire la demande ou à régler provisoirement la situation des parties pour un délai qu'il détermine.

Lorsqu'il est saisi pour la première fois d'une telle demande, sauf accord de toutes les parties et, le cas échéant, du procureur du Roi, le tribunal de la jeunesse statue à titre provisionnel. La cause est réexaminée à une audience ultérieure, dans un délai qui ne peut excéder un an.

VOORONTWERP VAN WET

tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vormen wordt een § 2 ingevoegd, luidende:

«Ingeval de ouders niet samenleven en hun geschil bij de rechtbank aanhangig wordt gemaakt, wordt de overeenstemming van de ouders over de wijze waarop het kind wordt gehuisvest door de rechtbank gehomologeerd, tenzij de overeenstemming kennelijk strijdig is met het belang van het kind.

Bij gebreke van overeenstemming tussen de ouders, in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, onderzoekt de rechtbank bij voorrang de mogelijkheid van de gelijkmatig verdeelde huisvesting tussen de ouders, zulks op de meest passende wijze in het belang van het kind en van de ouders.

Ingeval de rechtbank, gelet op de omstandigheden van de zaak, van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende wijze is, kan zij evenwel beslissen de beurtelingse huisvesting met tijdvakken van verschillende duur vast te leggen.»

Art. 3

Artikel 387**bis** van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 13 april 1995, wordt aangevuld als volgt:

«De rechtbank kan, zelfs ambtshalve, een voorafgaande maatregel bevelen teneinde de vordering te onderzoeken of de toestand van de partijen voor een termijn die zij vaststelt, voorlopig te regelen.

Ingeval een dergelijke vordering voor het eerst bij de jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt, en behoudens overeenstemming van alle partijen en, in voorkomend geval, van de procureur des Konings, beslist de jeugdrechtbank over een voorlopige regeling. De zaak wordt binnen een termijn die één jaar niet te boven mag gaan tijdens een latere zitting opnieuw onderzocht.

Devant le tribunal de la jeunesse, la cause reste inscrite au rôle jusqu'à ce que les enfants concernés par le litige soient émancipés ou aient atteint l'âge de la majorité légale. En cas d'élément nouveau, elle peut être ramenée devant le tribunal par conclusions ou par demande écrite, déposée ou adressée au greffe.

L'article 730, § 2, a)du Code judiciaire n'est pas applicable à ces causes.»

Art. 4

Il est inséré dans le code civil un article 387ter ainsi rédigé:

«§ 1er. Lorsque l'un des parents refuse d'exécuter les décisions judiciaires relatives à l'hébergement des enfants ou au droit aux relations personnelles, la cause peut être ramenée devant le juge compétent. Par dérogation à l'article 569, 5°, du Code judiciaire, le juge compétent est celui qui a rendu la décision qui n'a pas été respectée à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis, auquel cas la demande est portée devant celui-ci.

Le juge statue toutes affaires cessantes. Il peut autoriser la partie victime de la violation de la décision précédente à recourir à des mesures de contrainte. Il détermine la nature de ces mesures et leurs modalités d'exercice au regard de l'intérêt de l'enfant et désigne, s'il l'estime nécessaire, les personnes habilitées à accompagner l'huissier de justice pour l'exécution de sa décision.

La décision du juge est, de plein droit, exécutoire par provision.

§ 2. En cas d'absolue nécessité, l'autorisation de recourir à des mesures de contrainte visée au § 1er peut être sollicitée par requête unilatérale. Les articles 1026 à 1034 du Code judiciaire sont applicables. La partie requérante doit joindre à l'appui de la requête toutes pièces utiles tendant à établir que la partie récalcitrante a bien été mise en demeure de respecter ses obligations et qu'elle a résisté à l'exécution de la décision.

L'inscription de la requête a lieu sans frais. La requête est versée au dossier de la procédure ayant donné lieu à la décision qui n'a pas été respectée, à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis.»

De zaak blijft ingeschreven op de rol van de jeugdrechtbank tot de kinderen op wie het geschil betrekking heeft, ontvoegd zijn of de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid hebben bereikt. In geval van nieuwe elementen, kan de zaak opnieuw voor de rechtbank worden gebracht bij conclusie of bij een schriftelijk verzoek dat wordt neergelegd bij of gericht is aan de griffie.

Artikel 730, § 2, a), van het Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op deze zaken.»

Art. 4

In het Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 387ter ingevoegd, luidende:

«§ 1. Ingeval een van de ouders weigert de rechterlijke beslissingen met betrekking tot de huisvesting van de kinderen of het recht op persoonlijke relaties ten uitvoer te leggen, kan de zaak opnieuw voor de bevoegde rechter worden gebracht. In afwijking van artikel 569, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, is de bevoegde rechter degene die de beslissing heeft gewezen die niet werd nageleefd, tenzij de zaak reeds bij een andere rechter aanhangig is gemaakt, in welk geval de vordering voor deze laatste wordt gebracht.

De rechter doet uitspraak met voorrang boven alle andere zaken. Hij kan de partij die het slachtoffer is van de miskenning van de voorgaande beslissing toestaan een beroep te doen op dwangmaatregelen. Hij bepaalt de aard van deze maatregelen en de nadere regels betreffende de uitoefening ervan, rekening houdend met het belang van het kind en wijst, indien hij zulks nodig acht, de personen aan die gemachtigd zijn de gerechtsdeurwaarder te vergezellen voor de tenuitvoerlegging van zijn beslissing.

De beslissing van de rechter is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad.

§ 2. In geval van absolute noodzaak, kan bij eenzijdig verzoekschrift de toestemming worden gevraagd een beroep te doen op de dwangmaatregelen als bedoeld in § 1. De artikelen 1026 tot 1034 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing. De verzoekende partij moet tot staving van het verzoekschrift alle dienstige stukken erbij voegen die aantonen dat de weigerende partij daadwerkelijk ertoe werd aangemaand haar verplichtingen na te komen en dat zij zich heeft verzet tegen de tenuitvoerlegging van de beslissing.

De inschrijving van het verzoekschrift is kosteloos. Het verzoekschrift wordt gevoegd bij het dossier van de rechtspleging die aanleiding heeft gegeven tot de beslissing die niet werd nageleefd, tenzij de zaak inmiddels bij een andere rechter aanhangig is gemaakt.»

Art. 5

À l'article 1412, alinéa 1er, du Code judiciaire, est inséré un 3° rédigé comme suit:

3° «Lorsque la saisie est opérée en raison d'une astreinte prononcée aux fins de garantir l'exécution d'une obligation visée aux articles 431 et 432 du Code pénal».

Art. 5

In artikel 1412, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt een 3° ingevoegd, luidende:

3° «Wanneer het beslag wordt gelegd wegens een dwangsom uitgesproken teneinde de tenuitvoerlegging te waarborgen van een verplichting bedoeld in de artikelen 431 en 432 van het Strafwetboek.».

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

N° 37.893/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Justice, le 10 décembre 2004, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi «tendant à privilégier l'hébergement égalitaire de l'enfant dont les parents sont séparés et réglementant l'exécution forcée en matière d'hébergement d'enfant», a donné le 5 janvier 2005 l'avis suivant:

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, ' 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, ' 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

DispositifArticle 2

1. Suivant l'alinéa 1er du paragraphe 2 en projet,

«Lorsque les parents ne vivent pas ensemble, et que le tribunal est saisi de leur litige, l'accord des parents sur les modalités de l'hébergement est homologué par le tribunal sauf s'il est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.»

Le commentaire de cet alinéa dans l'exposé des motifs précise notamment que:

«En vertu de l'alinéa premier, l'accord des parents doit être privilégié. Ce sont eux qui sont les meilleurs juges de la solution qui convient pour gérer l'hébergement de l'enfant. Au demeurant, sauf paradoxalement lors de la procédure de divorce par consentement mutuel (c. jud., art. 1288 et ss.), les parents qui se séparent ne sont pas tenus de soumettre aux tribunaux le contenu de leurs accords. De nombreuses situations de séparation ne font ainsi l'objet d'aucun contrôle judiciaire a priori, sans préjudice de l'intervention des autorités compétentes lorsqu'un enfant mineur est en danger.»

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Nr. 37.893/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 10 december 2004 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind», heeft op 5 januari 2005 het volgende advies gegeven:

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, ' 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, ' 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

DispositiefArtikel 2

1. De ontworpen paragraaf 2, eerste lid, luidt als volgt:

«Ingeval de ouders niet samenleven en hun geschil bij de rechtbank aanhangig wordt gemaakt, wordt de overeenstemming van de ouders over de wijze waarop het kind wordt gehuisvest door de rechtbank gehomologeerd, tenzij de overeenstemming kennelijk strijdig is met het belang van het kind».

In de bespreking van dat lid in de memorie van toelichting wordt inzonderheid het volgende bepaald:

«Krachtens het eerste lid moet aan de overeenstemming van de ouders voorrang worden gegeven. Zij kunnen het best oordelen over de passende oplossing voor de huisvesting van het kind. Afgezien daarvan zijn ouders die uit elkaar gaan niet verplicht aan de rechtbanken de inhoud van hun overeenstemming voor te leggen, tenzij, paradoxaal genoeg, bij een procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming (artikel 1288 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek). Talrijke situaties van scheidingen zijn dus aan geen enkele rechterlijke controle a priori onderworpen, onverminderd het optreden van de bevoegde overheden ingeval een minderjarig kind in gevaar is».

Ce commentaire laisse penser que l'accord entre les parents sur les modalités d'hébergement de l'enfant devra être soumis à l'homologation judiciaire dans tous les cas, dès lors qu'ils ne vivent plus ensemble, alors que le dispositif ajoute:

«(...) et que le tribunal est saisi de leur litige, (...)»,

ce qui semble impliquer que l'accord sur les modalités d'hébergement ne sera soumis à l'homologation judiciaire que s'il existe, par ailleurs, entre les parents, un différend suscitant un litige dont est saisi le juge en application de l'article 374 du Code civil, dont le texte actuel formera le premier paragraphe, précédant directement l'alinéa commenté.

Si telle est effectivement l'intention, il convient alors de faire ressortir du commentaire que cette homologation judiciaire ne sera requise que si le juge est par ailleurs saisi d'un litige en application de ces dispositions, de sorte qu'il ne sera, à l'inverse, pas nécessaire de le saisir à seule fin d'obtenir cette homologation.

En toute hypothèse, l'apparente contradiction, relevée ci-dessus, entre le dispositif et son commentaire, doit être levée.

2. Le commentaire, dans l'exposé des motifs, de l'alinéa 2 du paragraphe 2 en projet, indique notamment, au sujet de l'hébergement égalitaire, qu'

«Il est précisé que l'un des parents doit en faire la demande, et ceci afin d'éviter que le juge n'impose cette solution alors qu'aucun des parents ne sollicite l'hébergement alterné.»

Selon le délégué du ministre, c'est en raison d'un oubli que cette précision ne figure pas dans le dispositif; il se propose dès lors, pour y remédier, d'insérer dans l'alinéa en projet les mots «et si l'un des parents en fait la demande,» entre les mots «conjointe,» et «le tribunal».

Article 3

1. De l'accord du délégué du ministre, il y a lieu d'omettre, dans l'alinéa 3 en projet de l'article 387*bis* du Code civil, les mots «, le cas échéant,».

2. Les alinéas 3 et 4 en projet de l'article 387*bis* du Code civil ont deux objets distincts, comme le confirme l'exposé des motifs et le commentaire de ces dispositions: l'alinéa 3 en projet fait obligation au tribunal de la jeunesse, lorsqu'il est saisi d'une demande tendant à faire ordonner ou modifier une disposition relative à l'autorité parentale, de statuer à titre

Die passage wekt de indruk dat het akkoord van de ouders over de nadere regels voor de huisvesting van het kind in alle gevallen ter homologatie aan de rechter moet worden voorgelegd wanneer zij niet meer samenleven, terwijl in het dispositief het volgende wordt gepreciseerd:

«(...) en hun geschil bij de rechtbank aanhangig wordt gemaakt, (...)»,

hetgeen lijkt te impliceren dat het akkoord over de nadere regels voor de huisvesting alleen ter homologatie aan de rechter behoeft te worden voorgelegd als er voor het overige tussen de ouders een meningsverschil bestaat dat aanleiding geeft tot een geschil dat bij de rechter aanhangig is gemaakt met toepassing van artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek, van welk artikel de huidige tekst paragraaf 1 wordt, een paragraaf die onmiddellijk voorafgaat aan het lid dat hier wordt besproken.

Als zulks inderdaad de bedoeling is, dient in de bespreking duidelijk te worden aangegeven dat die homologatie door de rechter alleen vereist is wanneer voor het overige met toepassing van die bepalingen bij de rechter een geschil aanhangig is, zodat het, omgekeerd, niet nodig is zich tot de rechter te wenden met als enige bedoeling die homologatie te verkrijgen.

De ogenschijnlijke contradictie tussen het dispositief en de bespreking ervan, waarop hiervoren is gewezen, dient hoe dan ook te worden opgeheven.

2. In de bespreking van de ontworpen paragraaf 2, tweede lid, in de memorie van toelichting wordt in verband met de gelijkmatig verdeelde huisvesting inzonderheid het volgende aangegeven:

«Er is nader bepaald dat een van de ouders hierom moet verzoeken, zulks om te voorkomen dat de rechter deze oplossing oplegt terwijl geen van de ouders om beurtelinge huisvesting verzoekt».

Volgens de gemachtigde van de Minister is het aan een onachtzaamheid te wijten dat die precisering niet in het dispositief voorkomt; hij is dan ook voornemens om dat te verhelpen door in het ontworpen lid de woorden «en zo een van de ouders daarom verzoekt» in te voegen tussen de woorden «gezag» en «onderzoekt de rechtbank».

Artikel 3

1. De gemachtigde van de minister is het ermee eens dat in het ontworpen derde lid van artikel 387*bis* van het Burgerlijk Wetboek de woorden «in voorkomend geval» dienen te vervallen.

2. Met het ontworpen derde en vierde lid van artikel 387*bis* van het Burgerlijk Wetboek worden twee aparte doelstellingen nagestreefd, zoals bevestigd wordt door de memorie van toelichting en de bespreking van die bepalingen: in het ontworpen derde lid wordt aan de jeugdrechtsbank waarbij een vordering aanhangig is die ertoe strekt een beschikking betreffende

provisionnel, sauf accord des parties et du procureur du Roi en sens contraire, la cause devant dans ce cas être réexaminée à une audience ultérieure, dans un délai n'excédant pas un an; l'alinéa 4 en projet instaure par ailleurs un mécanisme de saisine permanente du tribunal de la jeunesse jusqu'à ce que les enfants concernés soient émancipés ou aient atteint l'âge de la majorité légale.

Alors que, pour la saisine permanente, l'alinéa 4 en projet prévoit qu'

«(...) en cas d'élément nouveau, (la cause) peut être ramenée devant le tribunal par conclusions ou par demande écrite, déposée ou adressée au greffe»,

rien n'est prévu à l'alinéa 3, in fine, en projet quant à la procédure selon laquelle la cause est à nouveau soumise au tribunal dans le délai d'un an de la mesure préalable en vue du réexamen de cette dernière. Compte tenu de ce que, selon le système envisagé, ce réexamen est obligatoire, il ne semble pas qu'il puisse être laissé aux parties d'en prendre l'initiative; il semble au contraire que ce soit dans le jugement réglant provisoirement la situation des parties que doit être mentionnée la date à laquelle la cause sera réexaminée. Si telle est bien l'intention de l'auteur de l'avant-projet, celui-ci gagnerait à être complété en ce sens.

Article 4

Le délégué du ministre se propose d'insérer dans l'article 387ter, ' 2, alinéa 1er, en projet, les mots «et sans préjudice du recours à l'article 584 du Code judiciaire,» entre les mots «nécessité,» et «l'autorisation», afin d'indiquer que l'autorisation de recourir à des mesures de contrainte peut également être sollicitée par voie de référé.

het ouderlijk gezag te laten opleggen of wijzigen, de verplichting opgelegd om, tenzij de partijen en de procureur des Konings een overeenstemming in tegengestelde zin hebben bereikt, te beslissen over een voorlopige regeling, in welk geval de zaak binnen een termijn van niet meer dan een jaar tijdens een latere zitting opnieuw moet worden onderzocht; bij het ontworpen vierde lid wordt daarnaast een regeling ingevoerd waarbij de zaak bij de jeugdrechtbank aanhangig blijft totdat de kinderen in kwestie ontvoegd zijn of de leeftijd van de wettelijke meerderjarigheid hebben bereikt.

Terwijl in verband met het aanhangig blijven in het ontworpen vierde lid wordt bepaald dat

«(...) in geval van nieuwe elementen, (...) de zaak opnieuw voor de rechtbank (kan) worden gebracht bij conclusie of bij een schriftelijk verzoek dat wordt neergelegd bij of gericht is aan de griffie»,

wordt in het ontworpen derde lid, in fine, niets bepaald over de procedure volgens welke de zaak opnieuw aan de rechtbank wordt voorgelegd binnen de termijn van een jaar na de voorafgaande maatregel met het oog op het heronderzoek ervan. Aangezien dat heronderzoek volgens de voorgestelde regeling verplicht is, kan de zorg om daartoe het initiatief te nemen blijkbaar niet aan de partijen worden overgelaten; integendeel, blijkbaar moet in het vonnis waarbij de situatie van de partijen voorlopig wordt geregeld, worden vermeld op welke datum de zaak opnieuw zal worden onderzocht. Als zulks inderdaad de bedoeling van de steller van het voorontwerp is, zou het voorontwerp het best in die zin worden aangevuld.

Artikel 4

De gemachtigde van de Minister neemt zich voor in het ontworpen artikel 387ter, ' 2, eerste lid, de woorden «en onverminderd de toepassing van artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek» in te voegen tussen de woorden «noodzaak» en «kan bij eenzijdig verzoekschrift» teneinde aan te geven dat de toestemming om gebruik te maken van dwangmaatregelen ook in kort geding kan worden gevorderd.

La chambre était composée de

Messieurs

Y.	KREINS,	président de chambre,
P.	VANDERNOOT,	
J.	JAUMOTTE,	conseillers d'État,

Madame

A.-C.	VAN GEERSDAELE,	greffier.
-------	-----------------	-----------

Le rapport a été présenté par M. J.-L. PAQUET, premier auditeur.

LE GREFFIER,	LE PRÉSIDENT,
A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS

De kamer was samengesteld uit

de Heren

Y.	KREINS,	kamervoorzitter,
P.	VANDERNOOT,	
J.	JAUMOTTE,	staatsraden,

Mevrouw

A.-C.	VAN GEERSDAELE,	greffier.
-------	-----------------	-----------

Het verslag werd uitgebracht door de H. J.-L. PAQUET, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en Nederlandse de tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER,	DE VOORZITTER,
A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

Notre ministre de la Justice est chargée de présenter, en Notre Nom, aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans l'article 374 du Code civil, tel que modifié par la loi du 13 avril 1995, dont le texte actuel formera le § 1er, un § 2 ainsi rédigé:

«§ 2. Lorsque les parents ne vivent pas ensemble et qu'ils saisissent le tribunal quant aux modalités d'hébergement de leurs enfants, leur accord est homologué par le tribunal sauf s'il est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.

À défaut d'accord entre les parents, en cas d'autorité parentale conjointe, et si l'un des parents en fait la demande, le tribunal examine prioritairement la possibilité d'attribuer l'hébergement de manière égalitaire entre les parents, selon la formule la plus appropriée dans l'intérêt de l'enfant et des parents.

Toutefois, compte-tenu des circonstances de la cause, s'il estime que l'hébergement égalitaire n'est pas la formule la plus appropriée, il peut décider de fixer l'hébergement de manière alternée, par périodes de durées différentes.»

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Justitie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, waarvan de bestaande tekst § 1 zal vormen wordt een § 2 ingevoegd, luidende:

«§ 2. Ingeval de ouders niet samenleven en zij de rechtbank vatten met betrekking tot de huisvestingsmodaliteiten van hun kinderen, wordt hun akkoord door de rechtbank gehomologeerd, tenzij de overeenstemming kennelijk strijdig is met het belang van het kind.

Bij gebreke van overeenstemming tussen de ouders, in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, en indien één van de ouders daarom verzoekt, onderzoekt de rechtbank bij voorrang de mogelijkheid van de gelijkmatig verdeelde huisvesting tussen de ouders, zulks op de meest passende wijze in het belang van het kind en van de ouders.

Ingeval de rechtbank, gelet op de omstandigheden van de zaak, van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende wijze is, kan zij evenwel beslissen de beurtelingsse huisvesting met tijdvakken van verschillende duur vast te leggen.»

Art. 3

L'article 387*bis* du Code civil, tel qu'inséré par la loi du 13 avril 1995, est complété par la disposition suivante:

«Il peut, même d'office, ordonner une mesure préalable destinée à instruire la demande ou à régler provisoirement la situation des parties pour un délai qu'il détermine.

Lorsqu'il est saisi pour la première fois d'une telle demande, sauf accord de toutes les parties et du procureur du Roi, le tribunal de la jeunesse statue à titre provisionnel. La cause est réexaminée à une audience ultérieure, à une date fixée d'office dans le jugement, dans un délai qui ne peut excéder un an, et sans préjudice d'une nouvelle saisine à une date plus rapprochée ainsi qu'il est indiqué à l'alinéa suivant.

Devant le tribunal de la jeunesse, la cause reste inscrite au rôle jusqu'à ce que les enfants concernés par le litige soient émancipés ou aient atteint l'âge de la majorité légale. En cas d'élément nouveau, elle peut être ramenée devant le tribunal par conclusions ou par demande écrite, déposée ou adressée au greffe.

L'article 730, § 2, a) du Code judiciaire n'est pas applicable à ces causes.»

Art. 4

Il est inséré dans le code civil un article 387*ter* ainsi rédigé:

«Article 387*ter* — § 1er. Lorsque l'un des parents refuse d'exécuter les décisions judiciaires relatives à l'hébergement des enfants ou au droit aux relations personnelles, la cause peut être ramenée devant le juge compétent. Par dérogation à l'article 569, 5°, du code judiciaire, le juge compétent est celui qui a rendu la décision qui n'a pas été respectée à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis, auquel cas la demande est portée devant celui-ci.

Le juge statue toutes affaires cessantes. Il peut autoriser la partie victime de la violation de la décision précédente à recourir à des mesures de contrainte. Il

Art. 3

Artikel 387*bis* van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 13 april 1995, wordt aangevuld als volgt:

«De rechtbank kan, zelfs ambtshalve, een voorafgaande maatregel bevelen teneinde de vordering te onderzoeken of de toestand van de partijen voor een termijn die zij vaststelt, voorlopig te regelen.

Ingeval een dergelijke vordering voor het eerst bij de jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt, en behoudens overeenstemming van alle partijen en van de procureur des Konings, beslist de jeugdrechtbank over een voorlopige regeling. De zaak wordt tijdens een latere zitting opnieuw onderzocht, op een datum die ambtshalve vastgelegd wordt in het vonnis, binnen een termijn die één jaar niet te boven mag gaan, en onverminderd een nieuwe aanhangigmaking op een vroegere datum, zoals is aangegeven in het volgende lid.

De zaak blijft ingeschreven op de rol van de jeugdrechtbank tot de kinderen op wie het geschil betrekking heeft, ontvoegd zijn of de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid hebben bereikt. In geval van nieuwe elementen, kan de zaak opnieuw voor de rechtbank worden gebracht bij conclusie of bij een schriftelijk verzoek dat wordt neergelegd bij of gericht is aan de griffie.

Artikel 730, § 2, a), van het Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op deze zaken.»

Art. 4

In het Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 387*ter* ingevoegd, luidende:

«Artikel 387*ter* — § 1. Ingeval een van de ouders weigert de rechterlijke beslissingen met betrekking tot de huisvesting van de kinderen of het recht op persoonlijke relaties ten uitvoer te leggen, kan de zaak opnieuw voor de bevoegde rechter worden gebracht. In afwijking van artikel 569, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, is de bevoegde rechter degene die de beslissing heeft gewezen die niet werd nageleefd, tenzij de zaak reeds bij een andere rechter aanhangig is gemaakt, in welk geval de vordering voor deze laatste wordt gebracht.

De rechter doet uitspraak met voorrang boven alle andere zaken. Hij kan de partij die het slachtoffer is van de miskenning van de voorgaande beslissing toe-

détermine la nature de ces mesures et leurs modalités d'exercice au regard de l'intérêt de l'enfant et désigne, s'il l'estime nécessaire, les personnes habilitées à accompagner l'huissier de justice pour l'exécution de sa décision.

La décision du juge est, de plein droit, exécutoire par provision.

§ 2. Le présent article est également applicable lorsque les droits des parties sont réglés par une convention prévue à l'article 1288 du Code judiciaire. Dans ce cas, et sans préjudice du § 3, le tribunal est saisi par une requête contradictoire.

§ 3. En cas d'absolue nécessité et sans préjudice du recours à l'article 584 du Code judiciaire, l'autorisation de recourir à des mesures de contrainte visée au § 1er peut être sollicitée par requête unilatérale. Les articles 1026 à 1034 du Code judiciaire sont applicables. La partie requérante doit joindre à l'appui de la requête toutes pièces utiles tendant à établir que la partie récalcitrante a bien été mise en demeure de respecter ses obligations et qu'elle a résisté à l'exécution de la décision.

L'inscription de la requête a lieu sans frais. La requête est versée au dossier de la procédure ayant donné lieu à la décision qui n'a pas été respectée, à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis.

§ 4. Le présent article ne porte pas préjudice aux dispositions internationales liant la Belgique en matière d'enlèvement international d'enfants.»

staan een beroep te doen op dwangmaatregelen. Hij bepaalt de aard van deze maatregelen en de nadere regels betreffende de uitoefening ervan, rekening houdend met het belang van het kind en wijst, indien hij zulks nodig acht, de personen aan die gemachtigd zijn de gerechtsdeurwaarder te vergezellen voor de tenuitvoerlegging van zijn beslissing.

De beslissing van de rechter is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad.

§ 2. Dit artikel is eveneens toepasbaar wanneer de rechten van de partijen geregeld zijn door een overeenkomst zoals voorzien in artikel 1288 van het Gerechtelijk Wetboek. In dat geval, en zonder afbreuk te doen aan § 3, wordt de rechtbank gevat via een tegensprekelijk verzoekschrift.

§ 3. In geval van absolute noodzaak, en onverminderd de mogelijkheid om een beroep te doen op artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek, kan bij eenzijdig verzoekschrift de toestemming worden gevraagd om een beroep te doen op de dwangmaatregelen als bedoeld in § 1. De artikelen 1026 tot 1034 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing. De verzoekende partij moet tot staving van het verzoekschrift alle dienstige stukken erbij voegen die aantonen dat de weigerende partij daadwerkelijk ertoe werd aangemaand haar verplichtingen na te komen en dat zij zich heeft verzet tegen de tenuitvoerlegging van de beslissing.

De inschrijving van het verzoekschrift is kosteloos. Het verzoekschrift wordt gevoegd bij het dossier van de rechtspleging die aanleiding heeft gegeven tot de beslissing die niet werd nageleefd, tenzij de zaak inmiddels bij een andere rechter aanhangig is gemaakt.

§ 4. Dit artikel doet geen afbreuk aan de internationale bepalingen die België verbinden op het vlak van de internationale ontvoering van kinderen.»

Art. 5

À l'article 1412, alinéa 1er, du Code judiciaire, est inséré un 3° rédigé comme suit:

«3°. Lorsque la saisie est opérée en raison d'une astreinte prononcée aux fins de garantir l'exécution d'une obligation visée aux articles 431 et 432 du Code pénal».

Donné à Bruxelles, le 30 mars 2005

ALBERT

PAR LE ROI:

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

Art. 5

In artikel 1412, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt een 3° ingevoegd, luidende:

«3°. Wanneer het beslag wordt gelegd wegens een dwangsom uitgesproken teneinde de tenuitvoerlegging te waarborgen van een verplichting bedoeld in de artikelen 431 en 432 van het Strafwetboek.»

Gegeven te Brussel, 30 maart 2005

ALBERT

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX

ANNEXE

BIJLAGE

MODIFICATION DU CODE CIVIL

TEXTE DE BASE

Article 374. Lorsque les père et mère ne vivent pas ensemble, l'exercice de l'autorité parentale reste conjoint et la présomption prévue à l'article 373, alinéa 2, s'applique.

A défaut d'accord sur l'organisation de l'hébergement de l'enfant, sur les décisions importantes concernant sa santé, son éducation, sa formation, ses loisirs et sur l'orientation religieuse ou philosophique ou si cet accord lui paraît contraire à l'intérêt de l'enfant, le juge compétent peut confier l'exercice exclusif de l'autorité parentale à l'un des père et mère.

Il peut aussi fixer les décisions d'éducation qui ne pourront être prises que moyennant le consentement des père et mère.

Il fixe les modalités selon lesquelles celui qui n'exerce pas l'autorité parentale maintient des relations personnelles avec l'enfant. Ces relations ne peuvent être refusées que pour des motifs très graves. Celui qui n'exerce pas l'autorité conserve le droit de surveiller l'éducation de l'enfant. Il pourra obtenir, de l'autre parent ou tiers, toutes informations utiles à cet égard et s'adresser au tribunal de la jeunesse dans l'intérêt de l'enfant.

Dans tous les cas, le juge détermine les modalités d'hébergement de l'enfant et le lieu où il est inscrit à titre principal dans les registres de la population.

MODIFICATION DU CODE CIVIL

TEXTE DE BASE ADAPTÉ AU PROJET

Article 374. § 1er. Lorsque les père et mère ne vivent pas ensemble, l'exercice de l'autorité parentale reste conjoint et la présomption prévue à l'article 373, alinéa 2, s'applique.

A défaut d'accord sur l'organisation de l'hébergement de l'enfant, sur les décisions importantes concernant sa santé, son éducation, sa formation, ses loisirs et sur l'orientation religieuse ou philosophique ou si cet accord lui paraît contraire à l'intérêt de l'enfant, le juge compétent peut confier l'exercice exclusif de l'autorité parentale à l'un des père et mère.

Il peut aussi fixer les décisions d'éducation qui ne pourront être prises que moyennant le consentement des père et mère.

Il fixe les modalités selon lesquelles celui qui n'exerce pas l'autorité parentale maintient des relations personnelles avec l'enfant. Ces relations ne peuvent être refusées que pour des motifs très graves. Celui qui n'exerce pas l'autorité conserve le droit de surveiller l'éducation de l'enfant. Il pourra obtenir, de l'autre parent ou tiers, toutes informations utiles à cet égard et s'adresser au tribunal de la jeunesse dans l'intérêt de l'enfant.

Dans tous les cas, le juge détermine les modalités d'hébergement de l'enfant et le lieu où il est inscrit à titre principal dans les registres de la population.

§ 2. Lorsque les parents ne vivent pas ensemble et qu'ils saisissent le tribunal quant aux modalités d'hébergement de leurs enfants, leur accord est homologué par le tribunal sauf s'il est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.

À défaut d'accord entre les parents, en cas d'autorité parentale conjointe, et si l'un des parents en fait la demande, le tribunal examine prioritairement la possibilité d'attribuer l'hébergement de manière égalitaire entre les parents, selon la formule la plus appropriée dans l'intérêt de l'enfant et des parents.

WIJZIGING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK

BASISTEKST

Artikel 374. Wanneer de ouders niet samenleven, blijven zij het ouderlijk gezag gezamenlijk uitoefenen en geldt het in artikel 373, tweede lid, bepaalde vermoeden.

Bij gebreke van overeenstemming over de organisatie van de huisvesting van het kind, over de belangrijke beslissingen betreffende zijn gezondheid, zijn opvoeding, zijn opleiding en zijn ontspanning en over de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuzes of wanneer deze overeenstemming strijdig lijkt met het belang van het kind, kan de bevoegde rechter de uitoefening van het ouderlijk gezag uitsluitend opdragen aan één van beide ouders.

Hij kan eveneens bepalen welke beslissingen met betrekking tot de opvoeding alleen met instemming van beide ouders kunnen worden genomen.

Hij bepaalt de wijze waarop de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent, persoonlijk contact met het kind onderhoudt. Dat persoonlijk contact kan enkel om bijzonder ernstige redenen worden geweigerd. De ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent, behoudt het recht om toezicht te houden op de opvoeding van het kind. Hij kan bij de andere ouder of bij derden alle nuttige informatie hieromtrent inwinnen en zich in het belang van het kind tot de jeugdrechtbank wenden.

In elk geval bepaalt de rechter de wijze waarop het kind wordt gehuisvest en de plaats waar het in het bevolkingsregister wordt ingeschreven als hebbende aldaar zijn hoofdverblijf.

WIJZIGING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET ONTWERP

Artikel 374. § 1. Wanneer de ouders niet samenleven, blijven zij het ouderlijk gezag gezamenlijk uitoefenen en geldt het in artikel 373, tweede lid, bepaalde vermoeden.

Bij gebreke van overeenstemming over de organisatie van de huisvesting van het kind, over de belangrijke beslissingen betreffende zijn gezondheid, zijn opvoeding, zijn opleiding en zijn ontspanning en over de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuzes of wanneer deze overeenstemming strijdig lijkt met het belang van het kind, kan de bevoegde rechter de uitoefening van het ouderlijk gezag uitsluitend opdragen aan één van beide ouders.

Hij kan eveneens bepalen welke beslissingen met betrekking tot de opvoeding alleen met instemming van beide ouders kunnen worden genomen.

Hij bepaalt de wijze waarop de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent, persoonlijk contact met het kind onderhoudt. Dat persoonlijk contact kan enkel om bijzonder ernstige redenen worden geweigerd. De ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent, behoudt het recht om toezicht te houden op de opvoeding van het kind. Hij kan bij de andere ouder of bij derden alle nuttige informatie hieromtrent inwinnen en zich in het belang van het kind tot de jeugdrechtbank wenden.

In elk geval bepaalt de rechter de wijze waarop het kind wordt gehuisvest en de plaats waar het in het bevolkingsregister wordt ingeschreven als hebbende aldaar zijn hoofdverblijf.

§ 2. Ingeval de ouders niet samenleven en zij de rechtbank vatten met betrekking tot de huisvestingsmodaliteiten van hun kinderen, wordt hun akkoord door de rechtbank gehomologeerd, tenzij de overeenstemming kennelijk strijdig is met het belang van het kind.

Bij gebreke van overeenstemming tussen de ouders, in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, en indien één van de ouders daarom verzoekt, onderzoekt de rechtbank bij voorrang de mogelijkheid van de gelijkmatig verdeelde huisvesting tussen de ouders, zulks op de meest passende wijze in het belang van het kind en van de ouders.

Art. 387bis. Dans tous les cas et, sans préjudice de la compétence du tribunal de première instance statuant en référé à l'article 1280 du Code judiciaire, le tribunal de la jeunesse peut, à la demande des père et mère, de l'un d'eux ou du procureur du Roi, ordonner ou modifier, dans l'intérêt de l'enfant, toute disposition relative à l'autorité parentale.

Toutefois, compte-tenu des circonstances de la cause, s'il estime que l'hébergement égalitaire n'est pas la formule la plus appropriée, il peut décider de fixer l'hébergement de manière alternée, par périodes de durées différentes.

Art. 387bis. Dans tous les cas et, sans préjudice de la compétence du tribunal de première instance statuant en référé à l'article 1280 du Code judiciaire, le tribunal de la jeunesse peut, à la demande des père et mère, de l'un d'eux ou du procureur du Roi, ordonner ou modifier, dans l'intérêt de l'enfant, toute disposition relative à l'autorité parentale.

Il peut, même d'office, ordonner une mesure préalable destinée à instruire la demande ou à régler provisoirement la situation des parties pour un délai qu'il détermine. Lorsqu'il est saisi pour la première fois d'une telle demande, sauf accord de toutes les parties et du procureur du Roi, le tribunal de la jeunesse statue à titre provisionnel. La cause est réexaminée à une audience ultérieure, à une date fixée d'office dans le jugement, dans un délai qui ne peut excéder un an, et sans préjudice d'une nouvelle saisine à une date plus rapprochée ainsi qu'il est indiqué à l'alinéa suivant.

Devant le tribunal de la jeunesse, la cause reste inscrite au rôle jusqu'à ce que les enfants concernés par le litige soient émancipés ou aient atteint l'âge de la majorité légale. En cas d'élément nouveau, elle peut être ramenée devant le tribunal par conclusions ou par demande écrite, déposée ou adressée au greffe.

L'article 730, § 2, a) du Code judiciaire n'est pas applicable à ces causes.

Art. 387ter.¹ § 1er. Lorsque l'un des parents refuse d'exécuter les décisions judiciaires relatives à l'hébergement des enfants ou au droit aux relations personnelles, la cause peut être ramenée devant le juge compétent. Par dérogation à l'article 569, 5°, du Code judiciaire, le juge compétent est celui qui a rendu la décision qui n'a pas été respectée à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis, auquel cas la demande est portée devant celui-ci.

¹ Nouvel article

Art. 387bis. In alle gevallen, en onverminderd de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, rechtsprekend in kort geding overeenkomstig artikel 1280 van het Gerechtelijk Wetboek, kan de jeugdrechtbank in het belang van het kind, op verzoek van beide ouders of van één van hen, dan wel van de procureur des Konings alle beschikkingen met betrekking tot het ouderlijk gezag opleggen of wijzigen.

Ingeval de rechtbank, gelet op de omstandigheden van de zaak, van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende wijze is, kan zij evenwel beslissen de beurtelingse huisvesting met tijdvakken van verschillende duur vast te leggen.

Art. 387bis. In alle gevallen, en onverminderd de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, rechtsprekend in kort geding overeenkomstig artikel 1280 van het Gerechtelijk Wetboek, kan de jeugdrechtbank in het belang van het kind, op verzoek van beide ouders of van één van hen, dan wel van de procureur des Konings alle beschikkingen met betrekking tot het ouderlijk gezag opleggen of wijzigen.

De rechtbank kan, zelfs ambtshalve, een voorafgaande maatregel bevelen teneinde de vordering te onderzoeken of de toestand van de partijen voor een termijn die zij vaststelt, voorlopig te regelen. Ingeval een dergelijke vordering voor het eerst bij de jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt, en behoudens overeenstemming van alle partijen en van de procureur des Konings, beslist de jeugdrechtbank over een voorlopige regeling. De zaak wordt tijdens een latere zitting opnieuw onderzocht, op een datum die ambtshalve vastgelegd wordt in het vonnis, binnen een termijn die één jaar niet te boven mag gaan, en onverminderd een nieuwe aanhangigmaking op een vroegere datum, zoals is aangegeven in het volgende lid.

De zaak blijft ingeschreven op de rol van de jeugdrechtbank tot de kinderen op wie het geschil betrekking heeft, ontvoegd zijn of de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid hebben bereikt. In geval van nieuwe elementen, kan de zaak opnieuw voor de rechtbank worden gebracht bij conclusie of bij een schriftelijk verzoek dat wordt neergelegd bij of gericht is aan de griffie.

Artikel 730, § 2, a), van het Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op deze zaken.

Art. 387ter¹ § 1.Ingeval een van de ouders weigert de rechterlijke beslissingen met betrekking tot de huisvesting van de kinderen of het recht op persoonlijke relaties ten uitvoer te leggen, kan de zaak opnieuw voor de bevoegde rechter worden gebracht. In afwijking van artikel 569, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, is de bevoegde rechter degene die de beslissing heeft gewezen die niet werd nageleefd, tenzij de zaak reeds bij een andere rechter aanhangig is gemaakt, in welk geval de vordering voor deze laatste wordt gebracht.

¹ Nieuw artikel

Le juge statue toutes affaires cessantes. Il peut autoriser la partie victime de la violation de la décision précédente à recourir à des mesures de contrainte. Il détermine la nature de ces mesures et leurs modalités d'exercice au regard de l'intérêt de l'enfant et désigne, s'il l'estime nécessaire, les personnes habilitées à accompagner l'huissier de justice pour l'exécution de sa décision.

La décision du juge est, de plein droit, exécutoire par provision.

§ 2. Le présent article est également applicable lorsque les droits des parties sont réglés par une convention prévue à l'article 1288 du Code judiciaire. Dans ce cas, et sans préjudice du § 3, le tribunal est saisi par une requête contradictoire.

§ 3. En cas d'absolue nécessité et sans préjudice du recours à l'article 584 du Code judiciaire, l'autorisation de recourir à des mesures de contrainte visée au § 1 peut être sollicitée par requête unilatérale. Les articles 1026 à 1034 du Code judiciaire sont applicables. La partie requérante doit joindre à l'appui de la requête toutes pièces utiles tendant à établir que la partie récalcitrante a bien été mise en demeure de respecter ses obligations et qu'elle a résisté à l'exécution de la décision.

L'inscription de la requête a lieu sans frais. La requête est versée au dossier de la procédure ayant donné lieu à la décision qui n'a pas été respectée, à moins qu'un autre juge n'ait été saisi depuis.

§ 4. Le présent article ne porte pas préjudice aux dispositions internationales liant la Belgique en matière d'enlèvement international d'enfants.

De rechter doet uitspraak met voorrang boven alle andere zaken. Hij kan de partij die het slachtoffer is van de miskenning van de voorgaande beslissing toestaan een beroep te doen op dwangmaatregelen. Hij bepaalt de aard van deze maatregelen en de nadere regels betreffende de uitoefening ervan, rekening houdend met het belang van het kind en wijst, indien hij zulks nodig acht, de personen aan die gemachtigd zijn de gerechtsdeurwaarder te vergezellen voor de tenuitvoerlegging van zijn beslissing.

De beslissing van de rechter is van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad.

§ 2. Dit artikel is eveneens toepasbaar wanneer de rechten van de partijen geregeld zijn door een overeenkomst zoals voorzien in artikel 1288 van het Gerechtelijk Wetboek. In dat geval, en zonder afbreuk te doen aan §3, wordt de rechtbank gevat via een tegensprekelijk verzoekschrift.

§ 3. In geval van absolute noodzaak, en onverminderd de mogelijkheid om een beroep te doen op artikel 584 van het Gerechtelijk Wetboek, kan bij eenzijdig verzoekschrift de toestemming worden gevraagd om een beroep te doen op de dwangmaatregelen als bedoeld in § 1. De artikelen 1026 tot 1034 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing. De verzoevende partij moet tot staving van het verzoekschrift alle dienstige stukken erbij voegen die aantonen dat de weigerende partij daadwerkelijk ertoe werd aangemaand haar verplichtingen na te komen en dat zij zich heeft verzet tegen de tenuitvoerlegging van de beslissing.

De inschrijving van het verzoekschrift is kosteloos. Het verzoekschrift wordt gevoegd bij het dossier van de rechtspleging die aanleiding heeft gegeven tot de beslissing die niet werd nageleefd, tenzij de zaak inmiddels bij een andere rechter aanhangig is gemaakt.

§ 4. Dit artikel doet geen afbreuk aan de internationale bepalingen die België verbinden op het vlak van de internationale ontvoering van kinderen.

MODIFICATION DU CODE JUDICIAIRE

Art. 1412. Les limitations et exclusions prévues aux articles 1409, 1409*bis* et 1410, § 1er, § 2, 1° à 7°, § 3 et § 4 ne sont pas applicables:

1° lorsque la cession ou la saisie sont opérées en raison des obligations alimentaires prévues par les articles 203, 203*bis*, 205, 206, 207, 213, 223, 301, 303, 306, 307, 336 ou 364 du Code civil, par l'article 1280, alinéa premier, du présent Code ou par une convention conclue en vertu de l'article 1288 ou de l'article 1306 du présent Code;

2° lorsque la rémunération, la pension ou l'allocation doit être payée au conjoint ou à un autre créancier d'aliments en application des articles 203*ter*, 221, 301*bis* du Code civil ou 1280, alinéa 5, du présent Code.

Lorsque tout ou partie des sommes dues au débiteur d'aliments ne peuvent lui être payées pour l'une des causes prévues à l'alinéa 1er, ces sommes ne sont saisissables ou cessibles d'un autre chef qu'à concurrence de la quotité déterminée conformément aux dispositions du présent chapitre, diminuée des montants cédés, saisis ou payés au conjoint ou au créancier d'aliments en vertu des dispositions légales indiquées au premier alinéa.

MODIFICATION DU CODE JUDICIAIRE

Art. 1412. Les limitations et exclusions prévues aux articles 1409, 1409*bis* et 1410, § 1er, § 2, 1° à 7°, § 3 et § 4 ne sont pas applicables:

1° lorsque la cession ou la saisie sont opérées en raison des obligations alimentaires prévues par les articles 203, 203*bis*, 205, 206, 207, 213, 223, 301, 303, 306, 307, 336 ou 364 du Code civil, par l'article 1280, alinéa premier, du présent Code ou par une convention conclue en vertu de l'article 1288 ou de l'article 1306 du présent Code;

2° lorsque la rémunération, la pension ou l'allocation doit être payée au conjoint ou à un autre créancier d'aliments en application des articles 203*ter*, 221, 301*bis* du Code civil ou 1280, alinéa 5, du présent Code.

3° lorsque la saisie est opérée en raison d'une astreinte prononcée aux fins de garantir l'exécution d'une obligation visée aux articles 431 et 432 du Code pénal.

Lorsque tout ou partie des sommes dues au débiteur d'aliments ne peuvent lui être payées pour l'une des causes prévues à l'alinéa 1er, ces sommes ne sont saisissables ou cessibles d'un autre chef qu'à concurrence de la quotité déterminée conformément aux dispositions du présent chapitre, diminuée des montants cédés, saisis ou payés au conjoint ou au créancier d'aliments en vertu des dispositions légales indiquées au premier alinéa.

WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Art. 1412. De beperkingen en uitsluitingen waarin de artikelen 1409, 1409*bis* en 1410, § 1, § 2, 1° tot 7°, §3 en § 4 voorzien, zijn niet van toepassing:

1° wanneer de overdracht of het beslag wordt verricht wegens de onderhoudsverplichtingen bedoeld in de artikelen 203, 203*bis*, 205, 206, 207, 213, 223, 301, 303, 306, 307, 336 of 364 van het Burgerlijk Wetboek, in artikel 1280, eerste lid, van dit Wetboek of in een overeenkomst, gesloten krachtens artikel 1288 of 1306 van dit Wetboek;

2° wanneer het loon, het pensioen of de toelage moet worden uitgekeerd aan de echtgenoot of aan een andere uitkeringsgerechtigde bij toepassing van de artikelen 203ter, 221, 301*bis* van het Burgerlijk Wetboek of van artikel 1280, vijfde lid, van dit Wetboek.

Wanneer de bedragen die aan de onderhoudsplichtige verschuldigd zijn hem geheel of gedeeltelijk niet mogen worden uitgekeerd om een van de redenen in het eerste lid bedoeld, zijn die bedragen slechts vatbaar voor overdracht of beslag om een andere reden, tot beloop van het bedrag dat is vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk, verminderd met de bedragen die zijn overgedragen, in beslag genomen of aan de echtgenoot of de uitkeringsgerechtigde betaald, krachtens de wetsbepalingen die in het eerste lid worden genoemd.

WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Art. 1412. De beperkingen en uitsluitingen waarin de artikelen 1409, 1409*bis* en 1410, § 1, § 2, 1° tot 7°, §3 en § 4 voorzien, zijn niet van toepassing:

1° wanneer de overdracht of het beslag wordt verricht wegens de onderhoudsverplichtingen bedoeld in de artikelen 203, 203*bis*, 205, 206, 207, 213, 223, 301, 303, 306, 307, 336 of 364 van het Burgerlijk Wetboek, in artikel 1280, eerste lid, van dit Wetboek of in een overeenkomst, gesloten krachtens artikel 1288 of 1306 van dit Wetboek;

2° wanneer het loon, het pensioen of de toelage moet worden uitgekeerd aan de echtgenoot of aan een andere uitkeringsgerechtigde bij toepassing van de artikelen 203ter, 221, 301*bis* van het Burgerlijk Wetboek of van artikel 1280, vijfde lid, van dit Wetboek.

3° wanneer het beslag wordt gelegd wegens een dwangsom uitgesproken teneinde de tenuitvoerlegging te waarborgen van een verplichting bedoeld in de artikelen 431 en 432 van het Strafwetboek.

Wanneer de bedragen die aan de onderhoudsplichtige verschuldigd zijn hem geheel of gedeeltelijk niet mogen worden uitgekeerd om een van de redenen in het eerste lid bedoeld, zijn die bedragen slechts vatbaar voor overdracht of beslag om een andere reden, tot beloop van het bedrag dat is vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk, verminderd met de bedragen die zijn overgedragen, in beslag genomen of aan de echtgenoot of de uitkeringsgerechtigde betaald, krachtens de wetsbepalingen die in het eerste lid worden genoemd.